Jean-Philippe Toussaint

Banyo

Fransızca'dan çeviren: Mustafa Balel

AYRINTI

JEAN-PHILIPPE TOUSSAINT

1957'de Brüksel'de doğdu. Siyasal bilimler öğrenimi yaptı, sanat tarihi diploması aldı. John Lvoff ile birlikte **Banyo** adlı romanının senaryosunu yazdı. **Monsieur** adlı romanını sahneye koyma çalışmalarını sürdürüyor. Halen Korsika'da yaşıyor.

Yapıtları: **Banyo** (la Salle de Bain, 1985), **Monsieur** (1986) ve **l'Appareil-Photo** (1989).

AYRINTI: 27
Edebiyat: 10

BANYO
Jean-Philippe Toussaint

Fransızca'dan çeviren
Mustafa Balel

Kitabın özgün adı
La Salle de Bain

Bu kitap Les editions de Minuit/1985
basımından çevrilmiştir.

© Onk Ajans

Bu kitabın tüm yayın hakları
Ayrıntı Yayınevi'ne aittir.

Kapak
Kemal Gökhan Gürses

Ofset baskıya hazırlık
Renk Yapımevi, Başmüsahip Sk. 3/3
Cağaloğlu/İstanbul Tel: 526 91 69

Baskı
Kıral matbaası 527 39 69

Birinci basım
Ekim 1990

AYRINTI
Yayınevi
Başmusahip Sk. 3/4 Cağaloğlu-İstanbul Tel: 511 70 09

Jean-Philippe Toussaint

BANYO

Hipotenüsün karesi öteki iki kenarın karelerinin toplamına eşittir.

Pythagore

PARİS

1.

Öğleden sonralarımı banyoda geçirmeye başladığımda, oraya yerleşeceğimi hiç aklıma getirmemiştim; hayır, orada, küvetin içerisinde kimi zaman giyinik, kimi zaman çıplak uzun uzun düşünerek çok hoş saatler geçiriyordum. Yanıbaşımda olmaktan zevk duyan Edmondsson beni daha sakin buluyordu; zaman zaman takıldığım oluyordu, kahkahayı basıyorduk. En kullanışlı banyo küvetlerinin böyle koşut kenarlı, sırtın geleceği kesim verev, öbür taraf dik, tabanının düzlüğü nedeniyle ayaklık kullanmaya gerek kalmayan küvetler olduğuna bir kez daha tanık olarak elimi kolumu sallayarak konuşuyordum.

2.

Edmondsson banyodan çıkmaya yanaşmayışımın akla sığacak bir şey olmadığını düşünüyordu, ama bu onun, yarım gün bir sanat galerisinde çalışarak evin gereksinimlerini karşılayıp yaşamımı kolaylaştırmasına engel olmuyordu.

3.

Çevremde gömme dolaplar, havluluklar, bir de bide bulunuyordu. Lavabo beyazdı; üst kısmında, üzerinde diş fırçalarının ve tıraş makinelerinin bulunduğu bir küçük raf vardı. Karşıma düşen serpme badanalı duvar çatlak çatlaktı; krater ağızlarını çağrıştıran kabartılar donuk renkli boyanın orasında burasında tümsekler oluşturuyordu. Bir çatlak yayılıyor gibiydi. Boşu boşuna bir yayılma izi yakalamaya çalışarak saatlerce uç noktaları gözetliyordum. Bazen başka deneylere kalkışıyordum. Bir cep aynasında yüzümün yüzeyini ve aynı anda saatimin yelkovanının sıçrayışlarını inceliyordum. Ama yüzüm hiçbir şey ele vermiyordu. Asla.

4.

Bir sabah çamaşır ipini kopardım. Tüm dolapları boşalttım, rafları derleyip toparladım. Tuvalet malzemelerini büyük bir çöp torbasına doldurup kitaplığımın bir bölümünü oraya taşımaya başladım. Edmondsson döndüğünde onu, uzanmış, ayaklarımı musluğun üzerinde çaprazlamış, elimde bir kitapla karşıladım.

5.

Edmondsson durumu annemlere bildirmek zorunda kaldı.

6.

Annem pasta getirmiş. Bidenin üzerine oturmuş, kapağını açtığı pasta kutusunu bacaklarının arasına yerleştirmiş, içindeki pastaları bir çorba tabağına boşaltıyordu. Kaygılı bir hali vardı, geldiğinden beri gözlerini benden kaçırıyordu. Bezmiş bir tavırla başını kaldırdı, bir şey söylemek istedi, ama sustu, bir pasta seçip ısırdı. "Kendine bir eğlence bulmalıydın" dedi, "spor yapabilirdin, ne bileyim işte". Eldiveniyle dudaklarının kenarını sildi. Oyalanma gereksiniminin benim gözümde pek matah bir şey olmadığını söyledim. Adeta gülümseyerek oyalanmalardan korktuğum kadar hayatta hiçbir şeyden korkmadığımı söyleyince, benimle baş edemeyeceğini anladı ve kurulmuş bir makine gibi bana bir milföy uzattı.

7.

Haftada iki kez, Fransa futbol şampiyonasının özetini dinliyordum. Yayın iki saat sürüyordu. Paris'teki bir stüdyodan yapılan yayında sunucu, çeşitli stadyumlarda yapılan karşılaşmaları izleyen özel muhabirlerin seslerini veriyordu. Futbolun daha çok düş gücüne da-

yalı bir olay olduğu düşüncesiyle, bu yayınları hiç sektirmiyordum. Sıcacık insan sesleriyle dolu bir halde, ışığı söndürüp hatta kimi zaman gözlerim kapalı bu röportajları dinliyordum.

8.

Annemlerin bir dostu Paris'e uğradığında beni ziyaret etti. Dışarda yağmur yağdığını ondan öğrendim. Kolumu lavaboya doğru uzatarak ona bir havlu almasını söyledim. Özellikle sarı olanını, öteki kirliydi. Özenle, uzun uzun saçlarını kuruladı. Benden ne istediğini bilmiyordum. Sessizlik adamakıllı yerleştiği için mesleğiyle ilgili haberler verdi bana, aynı hiyerarşik düzeydeki kişiler arasında mizaç aykırılıklarına bağlı, üstesinden gelinmez güçlükleri açıkladı. Havlumla sinirlice oynayarak küvet boyunca geniş adımlarla yürüyor, kendi sözlerinden coşkuya kapılıp gitgide uzlaşmaz hale geliyordu. Atıp tutuyor, tehditler savuruyordu. Sonunda Lacour'u sorumsuzlukla itham etti. "İmkânsızı yapmaya çalışıyorum," diyordu, "ben kalkıp imkânsızı gerçekleştirmeye çalışıyorum, kimsenin umurunda değil!"

9.

Basit giysiler giyiniyordum. Bej rengi bez bir pantolon, bir mavi gömlek ve düz bir kravat. Kumaşlar üstüme öyle bir dökümlüce yapışıyordu ki tamamen giyinik olduğum halde son derece hassas ve güçlü bir biçimde kaslanmışım gibi görünüyordu. Gevşemiş, uzanmış ve gözlerimi yummuştum. Damblanşı düşünüyordum, hani şu çikolata sosuna batırılmış vanilyalı dondurma topağını. Birkaç haftadır aklımdan çıkmıyordu. Bilimsel açıdan (obur değilim) bu karışımda eksiksizliğe toplu bir bakış görüyordum. Bir Mondrian. Buzlu vanilyanın üstüne vıcık vıcık çikolata, sıcak ve soğuk, katı ve akışkan. Dengesizlik ve kesinlik, doğruluk. Tavuk, çok sevmeme rağmen onun tırnağı bile olamaz. Hayır, Edmondsson banyoya girip kendi ekseni üzerinde şöyle bir döndükten sonra bana iki mektup uzattığında uyumak üzereydim. Biri Avusturya Büyükel-

çiliği'nden geliyordu. Bir tarakla açtım. Omuzlarımın gerisinden göz atan Edmondsson'un davetiyede adımın bulunması dikkatini çekti. Ne Avusturyalıları ne de diplomatları tanıdığımdan, bir yanlışlık olabileceğini söyledim.

10.

Küvetin kenarına oturmuş, Edmondsson'a, yirmi yedi yaşında, nerdeyse yirmi dokuzuna basacak bir insanın dünyadan el etek çekerek bir banyo küvetinde yaşamasının belki de pek sağlıklı bir şey olmadığını anlatıyordum. "Riski göze almalıyım," diyordum, başım önüme eğik, küvetin emayesini okşayarak, "soyut yaşamımın huzurunu tehlikeye atma riskini göze almak zorundayım, buna şunun için"... Cümlemi tamamlamadım.

11.

Ertesi gün, banyodan çıktım.

12.

"Kabrowinski". "Ya adınız?" diye sordum. Witold. Mutfağımda oturan, elinde bir ağızlık bulunan, ak saçlı, gri elbiseli bir adamdı. Ondan daha genç bir adam, arkasında ayakta duruyordu. Kabrowinski bir hamlede doğrulup sandalyesini bana ikram etti. Evde yalnız olduğunu sanıyormuş, zor durumda kalmıştı. Özür diliyordu. Evimde bulunuşunun nedenini açıklamak için bir çırpıda bana Edmondsson'un kendisinden mutfağı badana etmesini istediğini söyleyiverdi. Haberim vardı. Edmondsson'un çalıştığı sanat galerisinde şu sıralarda Polonyalı sanatçıların yapıtları sergileniyordu. Adamcağızlar meteliğe kurşun attıklarından, Edmondsson

bana fırsattan yararlanarak çok düşük bir ücret karşılığında mutfağı onlara boyatabileceğimizi söylemişti.

13.

Sakin bir gün geçirmiştim, ama Edmondsson'un, unuttuğu boyaları alıp gelmesini beklerken mutfağımdan ayrılmak bilmeyen iki Polonyalının varlığı nedeniyle dolanıp durmak zorunda kalışım bu nefis günümü allak bullak etmişti. Zaman zaman Kabrowinski, kapıma vurup başını kapının aralığından uzatarak bana birtakım sorular soruyor, ben de samimi olarak bilmediğimi söylüyordum. Birkaç dakikadan beri seslerini duymaz olmuştum. Yatağın üzerine oturup kulağımı yastığa gömmüş, kitap okuyordum. Giriş kapısı açılıp kapandı. Başımı kaldırdım. Bir süre sonra gözleri ışık saçarak Edmondsson göründü. Sevişmek istiyordu.

14.

Şimdi.

15.

Hemen şu anda mı? Sayfayı kaybetmeyeyim diye bir parmağımı arasına kıstırarak acele etmeden kitabımı kapattım. Edmondsson gülüyor, ayaklarını birbirine birleştirerek sıçrayıp duruyordu. Bluzunun düğmelerini çözdü. Kapının arkasında, Kabrowinski sert bir sesle sabahtan beri boya beklediğini söyledi; koskoca bir günün boşu boşuna geçtiğinden, tutarsızlıktan söz etti. Tabii ki hâlâ gülmekte olan Edmondsson kapıyı açıp onlara akşam yemeğini bizimle yemelerini önerdi.

16.

Edmondsson makarnanın tadına bakarken ağzını yakıyordu. Mutfak sandalyelerinden birine oturmuş olan Kabrowinski, düşünceli pozlarında, ağızlığının ucunu emip duruyordu. Edmondsson'un boyayı almayışının nedenini öğrendiğinden bu yana (nalburlar kapalıymış), günlerden pazartesi oluşuna hayıflanıp duruyordu. Bu arada bugünün ücretinin kendisine ödenip ödenmeyeceğini öğrenmeye çalışıyordu. Edmondsson kaçamak oynuyordu. Aslında nalburlar açık olsa da boyayı alamayacağını itiraf etti, çünkü rengini henüz belirlememişti, bej alırsa odayı karartacağından, beyaz alırsa sık sık kirleneceğinden korkuyor, o yüzden de bir türlü karar veremiyormuş. Kabrowinski alçak sesle ertesi güne kadar bir karara varıp varmayacağını sordu. Edmondsson ona makarna ikram etti, adam teşekkür etti. Bunun dışında midyenin yerini istiridye alıyordu ve alle vongole* spagetti yiyorduk. Bira ılıktı, birayı bardakları eğerek dolduruyordum. Kabrowinski ağır ağır yiyordu. Spagettileri çatalının etrafına özenle sararken, badana işine en kısa zamanda başlamak gerektiğini söylüyordu ve bana doğru dönerek monden bir tavırla gliserinli yapı lakesi hakkında ne düşündüğümü sordu. Sorusunu desteklemek için bu lakeden dökün tü odamızda iki kutu gördüğünü söyledi. Konuşmanın dışında kalmamak için kişisel olarak bu konuda hiçbir fikrim olmadığını söyledim. Edmondsson buna kesinlikle karşıydı. Söz konusu lake kutuları boş olmaları bir yana bizden önceki kiracılara aitti, bu da onları kullanmamamız için ikinci bir nedendi.

17.

Edmondsson henüz konukların arkasından kapıyı bile tam anlamıyla kapatmış sayılmazdı ki, kıvrılıp bükülerek eteğinin ve çamaşırlarının bacaklarından aşağı kaymalarını sağladı. Kapının daracık aralığından Kabrowinski vedalaşma faslını uzattıkça uzatıyordu; akşam yemeği için teşekkür ediyordu ve renk konusunda,

* İtalyanca, istiridyeli. (Ç.n.)

soğuk tonda bir beji tavsiye ediyordu. Edmondsson kapıyı kapatma işini tamamlamak istediğinde, Kabrowinski, şemsiyesinin sapını apar topar kapının aralığından sokup gülümseyerek özür diledi ve çok güzel yemek için bir kez daha teşekkür etti. Bir suskunluğun ardından şemsiyesini geri çekti, duvarın arkasına saklanmış olan Edmondsson ise o sırada küçücük külotunu çıkarıyordu. Kabrowinski biraz daha açık konuştu. Biçilen fiyat üzerinden bir avans koparmaya bakıyordu, taksiye ve otele ödemek üzere bir miktar para istiyordu. Edmondsson direniyordu. Kapıyı kilitleyebildiğinde bana gülümsedi ve çıplak poposuyla parmaklarının üzerinde yükselip kapının merceğinden baktı. Arkasını dönmeden bluzunun düğmelerini çözdü. Onu kırmamak için pantolonumu çıkardım.

18.

Sarılmalarımızı gevşettiğimizde, koridorun halısı üzerinde bir süre birbirimizin karşısında çırılçıplak kaldık.

19.

Banyoda lamba sönüktü, bir mum ışığı Edmondsson'u yer yer aydınlatıyordu. Vücudunda su damlaları ışıldıyordu. Küvetin içerisine uzanmıştı ve elleri yatay olarak suyun yüzeyine ufak yollu şap şap vuruyordu. Sessizce kendisine bakıyordum, birbirimize gülümsüyorduk.

20.

Yatağa yatmıştım ve kaldığım bölümü bitirmeye çalışıyordum. Edmondsson, başında bir banyo havlusu, göğüsleri önde, gözlerimin önünde bitmek bilmez spiraller çizen ağır kol hareketleriyle odanın içinde çırılçıplak aygın baygın dolaşıp duruyordu. Parmağımı

kaldığım satıra bastırmış, okumaya devam etmeyi bekliyordum. Edmondsson eğilmiş mektupları okuyor, belgeleri sınıflandırıyordu. Çalışma masasından uzaklaşıp bana doğru geliyordu. Koltuğa oturuyor ve dudaklarını kıpırdatarak bir basılı kâğıdı okuyordu; sonra bacaklarını aralayıp doğruluyor ve yorumlarda bulunuyordu. "Susss" ediyordum zaman zaman. Israr etmiyordu, oyluklarını kaşıyordu. Dalgın bir şekilde bir parmağını çalışma masasının üzerinde gezdiriyor, çevreye bakıyor ve bir kâğıt alıp yırtıyordu. Birden hareketsizleşti. Kararsız bir hareketle bir bristol karton alıp yatağa geldi ve yanıma uzandı. Başımı eğik tuttuğumdan, kartonu okumakta olduğum bölümün üzerine koydu. Ne istediğini sordum. Hiçbir şey, sadece bana şu davetiyeyi kimin gönderdiğini bilmek istiyormuş. Uzunca bir süre ses çıkarmadım, dalgınca bekledim ve kartonu parmağımla iterek yeniden okumaya koyuldum. Bir süre sonra, esnemenin soğukluk kattığı bir sesle, bana bir kez daha bu davetiyeyi kimin gönderdiğini sordu. Kimdi ki? Kararsızdım. Birkaç gündür, bunu düşünecek hayli vaktim olmuştu. Avusturya Büyükelçiliği sekretaryası bunu bana yollarken bir yanlışlık yapmış olamaz mıydı? Ama bu durumda, adresimin yazımında bazı yanlışlıklar söz konusu olmalıydı ki böyle bir şey de yoktu. Aynı sekretarya düşüp kalktığım yerlerin adreslerini edinmek için beni tanıyan birine mi sormuştu acaba? Belki. Yakın bir geçmişte araştırmacılık yaptığımdan tarihçilerle ve toplumbilimcilerle düşüp kalkıyordum. Bir seminere başkanlık eden T.'nin asistanıydım, öğrencilerim vardı, tenis oynuyordum. Tüm bunlar, beni davet etmeleri için harika gerekçeler gibi görünüyordu, ama kanımca, bunlardan hiçbiri bir büyükelçilikteki davete çağrılmayı haklı çıkaracak kadar belirleyici şeyler değildi. Peki kendisi ne düşünüyordu bu konuda? Hiçbir şey, Edmondsson uyumuştu.

21.

Bir kolu yastığın altında Edmondsson inleyerek bana saati soruyordu, çünkü zil çalmıştı. Vakit erkendi. Dışarda henüz gün ağarmamıştı. Perdeler aralıktı ama odanın sakin karanlığıyla çelişen en ufak bir aydınlık görünmüyordu. Alacakaranlık konturları yu-

muşatıyor, duvarları, çalışma masasını ve koltukları kuşatıyordu. Zil bir kez daha çaldı. "Faşist, n'olacak," dedi Edmondsson tamamen uykulu bir sesle. Karnının üzerine yatmış, elleri çarşafa kenetlenmiş, tükenmişçesine hareketsiz duruyordu. Zil üçüncü kez çaldığında, sonunda dayanamadı ve bana kalkıp kapıya gidecek kadar cesareti olmadığını itiraf etti. Birlikte gitmeyi önererek yatıştırmaya çalıştım; kanımca ikimizin birlikte gitmesi en yerinde davranmış olacaktı. Edmondsson uzun uzun giyindi. Yatağın kenarına oturmuş, çalıp duran allahın cezası zile lanetler yağdırarak bekliyordum. Edmondsson hazır olduğunda, pijamamın önünü düğmeleyerek koridorda peşi sıra yürümeye koyuldum. Kabrowinski bu kadar çok çaldığı için mahcup olmuştu. Kapının eşiğindeydi, sırtında yaka düğmesine varıncaya kadar iliklenmiş kanadyeni, boynunda da bir fular vardı. Bacaklarının arasında içerisinde vıcık vıcık etlerin bulunduğu saydam bir naylon torba duruyordu. Torbayı parmaklarının ucuyla ayaklarının dibinden alıp Edmondsson'un elini öptü ve içeri girdi. "Kovalskazinski Jean-Marie henüz gelmedi mi?" diye sordu sağına soluna bakınarak. Hiç merak etmeyeymişiz, kesinlikle gecikmezmiş, çok dakikmiş. Ve torbasından sular aktığını, halıyı ve ayakkabılarını ıslattığını fark edince, bakışlarıyla özür dileyip şakır şakır suları akan naylon torbayı özenle Edmondsson'a uzattı. "Ahtapot," dedi, "armağan." Evet, evet armağan etmek istiyordu. Mutfakta dünkü sandalyesine oturup anlatmaya koyuldu. Geceyi bir kahvenin arka salonunda satranç oynayarak geçirmiş, sonra yandaki masada oturan genç biriyle tanışmış, bar kapanınca bu oğlan onu hale götürmüş; bir kasa ahtapot alıp sabahın köründe Invalides metro istasyonunda paylaşmışlar. Yüzüne bakıyordum ama başka şey düşünüyordum. Edmondsson da dinlemiyordu; musluğu açmış, çaydanlığı dolduruyordu. Kabrowinski mutfağa eni konu yerleşmiş, bacakları ayrık bir biçimde oturmuş, harıl harıl ellerini ovuşturuyordu. Bu gece soğuk hangarlarda dolaşırken üşüttüğünü söylüyor, bize uzun uzun kancalara asılı sığır butlarını betimliyordu. Kurnazca bir gülümsemeyle, Soutine'e atıfta bulunarak çiğ etten, kandan, sineklerden, beyinden, işkembelerden, bağırsaklardan, kasalara öbek öbek yığılmış bir dizi sakatattan söz ediyordu; bir yandan da eliyle koluyla iğrenç ayrıntılar veriyor, her sözünün sonunu da aksırıklarla tamam-

lıyordu. "Çok yaşa," diyordu kibarca, kahve hazırlamakta olan Edmondsson arkasını dönerek. Dirseğini çok yukarılara kaldırmış filtreye sıcak su döküyordu. Kahve yapma işini bana bırakıp dışarı çıkmasını ve ayçöreği almasını önerdim "Boyayı da unutmasın," diye ekledi Kabrowinski .

22.

Edmondsson gittikten sonra, iznim olursa eğer dişlerini, elini yüzünü birazcık temizlenmek istediğini söyledi. Gayet dostça davrandım, gülümseyerek banyoya ihtiyacım olduğunu, ama mutfaktaki, içerisinde ahtapotların beklediği evyeyi göstererek orayı dilediği gibi kullanabileceğini söyledim. "Ahtapot torbasını başka bir yere kaldırmanız yeter," dedim ve gidip havluyla sabun getirdim. Neden sonra, banyoya kapandım.

23.

Aynanın karşısında ayaktaydım ve dikkatle yüzüme bakıyordum. Kolumdan saatimi çıkarmıştım, karşımda, lavabonun üstündeki küçük etajerde duruyordu. Saniye ibresi saat tablasının üzerinde dönüp duruyordu. Hareketsiz. Her tur tamamlandığında bir dakika geçiyordu. Yavaş yavaş gelişen ve hoş bir hareketti bu. Gözlerimi yüzümden ayırmadan tıraş fırçasına sabun sürüyordum; köpüğü yanaklarımdan, boynumdan geçiriyordum. Usturayı yavaşça gezdirerek köpüklerin oluşturduğu dikdörtgen biçimindeki kütleyi çekiyordum ve aynaya, gergin, hafifçe kızarmış cildin görünümü yansıyordu. Bu iş bitince saatimi bileğimin etrafına yeni baştan bağladım.

24.

Mutfak masasının üzerinde, bildik ayçöreği torbasının yanında üç

kutu boya duruyordu. Kabrowinski bunlardan birini çakıyla açmıştı ve mutfağı turuncu bir boyayla boyamanın aşırı derecede modern bir şey olduğunu söylüyordu. Edmondsson o görüşte değildi, bu boyanın turuncuyla ilgisi yoktu, canlı bir bejdi, hepsi o kadar. Boya kutularını bir köşeye çekip kahveyi getirdi. Ben fincanıma kahve doldururken, karşımda oturan Kabrowinski çakısıyla reçel kutusunu açmaya çalışıyordu. Sessizce kahvaltımızı yapıyorduk. Edmondsson bir dergiyi karıştırıyordu. Rafaello sergisinin uzatılmayışına hayret ediyordu. Kabrowinski Londra'daki retrospektifini görmüştü. Ona sorarsanız fena değildi Rafaello. Beğenilerinden söz etti, Van Gogh'a saygısı olduğunu, Hartung'a, Pollock'a hayranlık duyduğunu itiraf etti. Kırıntılar yere dökülmesin diye elinin birini çenesinin altında tutan Edmondsson alelacele çöreğini bitirmeye bakıyordu. Hemen gitmesi gerekiyordu, galeri saat onda açılıyordu. Kahvesini tazeleyen Kabrowinski, ondan, galerinin yöneticisi olan ve sergilenecek resimler arasına onunkileri de seçen istisnai insana saygılarını ve en iyi dileklerini iletmesini söyledi; bir süre düşündü, uzunca bir yudum içtikten sonra bu mükemmel insana, resimlerine bir alıcı çıkması durumunda onunla görüşmeye hazır olduğunu bildirmesini ekledi. Edmondsson saçlarını düzeltiyordu, mantosunun kemerini bağlıyordu. Evyenin önünden geçerken, ahtapotları eğer öğlende yemek istiyorsak, onları boşaltıp derilerini soymamız gerektiğini söyledi. Kabrowinski uzun uzun başını salladı. Yüzü parlıyordu, keyfi yerindeydi. Gövdesi geriye kaykılmış bir halde, hoşnutluğunu belirten bir davranışla ağzını silip koridora çıkmış olan Edmondsson'un arkasından seslenerek taşbaskıların hazır olup olmadığını öğrenmek için atölyeye telefon etmeyi unutmamasını söyledi.

25.

Profilden eğilmiş, gri pantolon askılarının altına beyaz bir gömlek giymiş olan Kabrowinski bir bıçağın ucunu doğrama tahtası üzerine yayılmış ahtapotun kollarından birinin kaygan etine sokmaya çalışıyordu. Kovalskazinski Jean-Marie (Edmondsson'un gi-

dişinden az sonra alabildiğine şık bir kılıkla gelmişti) de karşısına geçmiş, narin elleriyle, o yana bu yana kaymasın diye ahtapotu tutuyordu. Kol saatini çıkarmıştı ve bu işi pek de canı gönülden yaptığı söylenemezdi. Pantolonuna bir mutfak bezi örtmüş, dimdik duruyor, başını dik tutuyor, dudaklarını sıkı sıkıya kapatmıştı. Zaman zaman sesinde büyük bir ölçülülükle bıçak yerine araya bir şey sokmanın daha yerinde olacağını söylüyordu. Bıçağın sapı üzerine eğilmiş, saçları gözlerinin üstüne dökülmüş olan Kabrowinski dinlemiyordu; yüzünü buruşturuyor, elleri kasılmış, olanca gücüyle çakısını vıcık vıcık kütleye batırmaya çalışıyordu. Mutfağın dip kısmında bacaklarını çaprazlayıp oturmuş, sigara içiyordum. Sigaramın kararsız bir dumanın çıkmakta olduğu filtresine bakarak kendi kendime Avusturya Büyükelçiliği'ndeki resepsiyona katılsam mı, katılmasam mı onu sorup duruyordum. Bundan ne bekleyebilirdim ki? Önümüzdeki salı akşamı büyükelçilikte verilecek kabul kesinlikle acımasız görünüyordu bana. Koyu renk bir kostüm giyip siyah bir kravat takacaktım. Girişte davetiyemi uzatacaktım. Avizelerin kristali altında çıplak omuzlar, inciler, kostümlerin saten yakaları parlayacaktı. Ağır ağır, salon salon dolaşacaktım, başım hafifçe önüme eğik. Konuşmayacaktım, gülümsemeyecektim. Çok dik yürüyecektim, pencereye yaklaşacaktım. Parmağımın ucuyla perdeyi aralayıp sokağa bakacaktım. Yağmur yağıyor muydu? Perdeyi bırakıp yeniden büfeye dönecektim. Bir grup davetlinin arkasında dikilecektim. Büyükelçi konuşacaktı. "Ülkemiz sağlık içinde," diyecekti. "Her türlü müsamahadan uzak bir bilanço üzerine temellenen bu değerlendirme hükümetimizin düzenli aralıklarla gerçekleştirdiği ilk toplantılarda ortaya çıktı. Dünya konjonktürünün çok zor koşullar içinde bulunduğu bir döneme rastlaması olayın önemini daha bir vurgulamaktadır." Onu dinleyecektim. Etkileyici olacaktı. Kendini beğenmiş bir tavırla konuşacaktı. "Gündemde yer alan tüm konular," diyecekti, "güçlendirmeye yönelik bu esas doğrultusunda ele alınmıştır. Toplantı verimli bir bilgi alışverişi sayesinde ilgili tüm sektörlerde durum değerlendirmesi yapılmasını sağlamıştır. Bundan böyle, nitelik bakımından tamamen yeni yaklaşımlar söz konusudur; bunları şu şekilde adlandırabiliriz: Hedeflerde gerçekçilik, tüm güçlerin birleştirilmesi, yöne-

timde şaşmazlık." Şaşmazlık. Bu sözcük beni güldürecekti; gülümsemeye çalışacaktım, şöyle hafifçe çark edip bir elim cebimde salonlarda yürüyecektim. Ve fularımı vestiyerden almayı ihmal etmeden yola koyulacaktım. Dönüşte Edmondsson'a silahsızlanma konusunda söylediklerimi duymak için diplomatların etrafımda pervane olduğunu; kadınların, elimde bir kadehle sohbet ettiğim küçük topluluğa sokulmak için birbirlerini ittiklerini; sert, ölçülü, dolu dolu bir insan olan Avusturya Büyükelçisi Eigenschaften'in düşüncelerimden çok etkilendiğini, mantığımın yeri doldurulmazlığı karşısında adeta çarpıldığını ve çok samimi bir biçimde güzelliğim karşısında gözlerinin kamaştığını bizzat itiraf ettiğini söyleyecektim. O anda Edmondsson gözlerini kaldıracaktı ve elmacık kemikleri çıkıklaşacaktı: Gülümseyecekti. Ya sonra? Sandalyeden kalkıp musluğun altında sigaramı söndürmeye gittim. Geçerken henüz yalnızca üst yarısı soyulmuş olan ahtapota şöyle bir göz attım. Kabrowinski grimsi renkte uzunca bir parçayı ayırmayı başarmıştı, ne var ki tüm çabalarına karşın onu en büyük koldan ayıramıyordu. Bıçağıyla vantuzlara yukarıdan aşağıya küçük küçük ani darbeler indirip deriyi soymak için çentikler açıyordu. Nezlesi işini zorlaştırıyordu: Biraz önce bir aksırık nöbeti onu işini bırakıp parmaklarını silmek zorunda bırakmıştı.

26.

Koridorda telefona yetişmek için adeta koşturuyordum. Yanlış numaraymış. Bizden önceki kiracıları arıyorlarmış. Odaya tül perdelerin gerisinden gri bir ışık süzülüyordu. Eski telefonumun ahizesini yerine bırakıp dalgınca çalışma masamın etrafını dolandım ve pencerenin önüne dikildim. Dışarıda yağmur yağıyordu. Yol ıslaktı, kaldırımlar loştu. Arabalar garaja çekilmişti. Yollarda bekleyenlerin ise üzerlerine şakır şakır yağmur yağıyordu. İnsanlar koşar adım sokağı geçip tam karşımda duran modern binalı postaneye girip çıkıyorlardı. Önünde durduğum camda yüzümün hizası buğulanmaya başlamıştı. İnce buğu katmanının gerisinden mektuplarını atan insanları izliyordum. Yağmur suç ortaklığı yapıyorlar-

mış gibi bir hava veriyordu onlara: Posta kutusunun önünde dikilip paltolarının cebinden bir zarf çıkarıyor ve yağmura meydan okumak için yakalarını kaldırırken ıslanmaması için onu çabucak bir yarıktan itiyorlardı. Yüzümü pencereye yaklaştırdım ve gözlerim cama yapışık, tüm bu insanların bir akvaryumun içinde olduğu izlenimine kapıldım. Yoksa korkuyorlar mıydı? Akvaryum yavaş yavaş doluyordu.

27.

Yatağımın üzerine oturmuş, başım ellerimin arasında (hep şu aşırı duruşlar), kendi kendime insanların yağmurdan korkmadıklarını söylüyordum; bazıları, kuaförden çıkanlar, ondan çekiniyordu ama kimse bu sürekli akıntının her şeyi ortadan kaldırarak, her şeyi altüst ederek sonsuza kadar süreceği korkusuna kapılmıyordu. Zamanın akışının bile beni bir kez daha ürküttüğü bir anda, penceremde gözlerimin önünde olup biten çeşitli hareketlerin, yağmurun, gidip gelen insanların, yoldan geçen arabaların bende korku yaratışının da kanıtladığı bir anlaşılmazlıkla kötü havadan birdenbire korkuya kapılan bendim asıl.

28.

Beyaz muşamba kaplı masa, mutfağın mobilyası, çekmece ve rafları, penceresi ve pervazı. Karşımda duran şu evyeyi, şu bulaşık yığınını, şu fırını hiç mi hiç tanımıyordum. Marleyleri yer yer kabarmış olan döşeme karanlık gibi görünüyordu. Duvara dayalı iki süpürge vardı. Ayrıntıları görüyor, girip girmeme konusunda kararsız, bakıp duruyordum. Kapının pervazında, ayakta, tanımadığım bir yerdeymişim gibi bir duyguya kapılmıştım. Kimdi bu insanlar? Evimde ne işleri vardı?

29.

Polonyalılar bir yandan çalışıyor, bir yandan da sakin bir havayla varlığıma aldırmadan ha babam de babam konuşuyorlardı. Kabrowinski, bakışları doğrama tahtasının üzerine boydan boya yayılmış ahtapota çevrili, bazı pürtükleri temizlemek için bıçağın sivri ucunu oraya buraya batırıyordu. Ahtapot tamamen yüzülmüştü. Yalnızca vantuzların uçları kalmıştı ve çorap gibi geriye kıvrılmış kurşuni deri parçaları vardı üstlerinde. Doğrama tahtasından kaldırıldıklarında bu kollar çeşitli yönlerde kıvrılıyorlardı; evyenin yüzeyini kaplıyor, bazen üst üste geliyordu. En uzunları boşlukta çeşitli yönlerde sarkıyorlardı. Kabrowinski elindeki bıçağı bıraktı ve bana dönerek birazdan yardım etmeye başlayacağını söyledi. Düşüncesine göre evyede beş ahtapot daha kalmışsa da temizlenmeleri beş dakika bile almazmış. Sigara aramak için ceplerimi karıştırırken ne âlâ, ne âlâ, diye düşündüm. Sigaramı odamda unutmuşum.

30.

"Görüşmeler başladı," diyecekti büyükelçi, "öneriler dile getirildi, imzalar atıldı ve programlar kabul edildi. Konuların bağdaştırılmasına yönelik olarak hazırlanmış bulunan bu tasarılar, ön araştırmaların kesin bir tanımıyla, önceki toplantıda yapılan düzenlemelerin seferber edilmesini desteklemeyi amaçlamaktadır. Bu düzenlemeler aslında tasarıların daha üstün bir nitelik kazanması amacıyla, kapasitelerin pratikteki etkinliğinin ıslahında gereken şartları harekete geçirecek biçimde, taraflara hazırlık çalışmaları için daha kesin bir program telkin etmeye yöneliktir. Büyük umutlar beslemeleri nedeniyle taraflar sorumluluk, bağlılık ve birbirine tutkunluk gibi konularda güç birliğine gitmeyi kararlaştırmışlardır. Bu alanda her zamankinden çok daha büyük çaba gösterilecektir. İmza altına alınmış olan başlıca amaçların gerçekleştirilmesi gayesiyle -toplantıyı yöneten başkanın ağzından aynen aktarma- çabaların arttırılması beklenmektedir." "Salata tabağınız var mı?"

diye sordu Kabrowinski. "Pardon, anlamadım?" "Salata tabağı," dedi, eliyle salata tabağının şeklini ve büyüklüğünü çizerek.

31.

Kabrowinski, hafifçe eğilmiş, keyifle doğrama tahtasındaki ahtapot dilimlerini bir kaba boşaltıyordu. Gözlerden birinde saydam plastikten yeşilimsi bu meyve tabağını buluncaya kadar tüm dolapları açmak, tencereleri, güğümleri, leğenleri, süzgeçleri, sahanları birer birer elden geçirmek zorunda kalmıştı. Kovalskazinski Jean-Marie de aramıştı ama canla başla değil. Şöyle bir mutfağa göz atmıştı, hepsi o kadar. Ahtapot tamamen temizlenmişti. Gövdesi ince dilimler haline getirilmiş, kolları parçalanmış, tahtanın üzerine bir et yığını oluşturulmuştu ve Kabrowinski bıçağının ucuyla bunları tencereye boşaltıyordu. Bu işlem tamamlanınca evyeden ikinci bir ahtapot avuçladı, yumuşacık, kolları gevşek bu ahtapotu başlarımızın üzerinden havalara kaldırarak kuşatıcı bir hareketle doğrama tahtasına yaydı. Bir süredir, mutfaktan ayrılmak istediğimden emindim (üşüyordum biraz).

32.

Ayağa kalkmıştım ve odamdan bir kazak almak amacıyla mutfaktan çıkıyordum. Kapının eşiğini aşmadan, üzgün bir gülümsemeyle konuklarıma kendilerinden ayrılmak zorunda kaldığım için üzüldüğümü belirtmek maksadıyla hafifçe eğildim. Daire sessizdi. Sessizce yürüyordum. Düzenli adımlarla odama dönmek için koridoru kaç kez böyle geçmiş, kaç kez sola, sonra sağa dönmüştüm? Ve kaç kez bunun tersini yapmıştım? Bilemiyordum. Koridorda kapılar aralıktı. Aralarından giren loş ışıklar halının üzerinde birbirine karışıyordu; birbiriyle kesişen ölgün ışıklar hareket halindeki ayakkabılarıma vuruyordu. Sağa döndüm ve odama girdim. Pencerenin önünde, ayakta, ellerimi ve göğsümü ovuşturdum. Parma-

ğımla camın üzerine şekiller çiziyor, buğuların üzerine çizgiler, sonsuz eğriler çiziktiriyordum (Dışarısı hâlâ Paris havasıydı).

33.

Yağmurun yağışını seyretmenin iki yolu vardır: Evinde, bir camın gerisinde. Bunlardan ilki bakışlarını uzamın herhangi bir noktasına dikili tutmaktır; aklı dinlendiren bu yöntem hareketin erekliği konusunda hiçbir şey düşündürmez. Algılama yeteneğinden çok görme yeteneği isteyen ikinci yolsa yağmur damlasının düşüşünün görüş alanına girişinden başlayarak suyunun yerde dağılışına kadar gözleriyle izlemeye dayanır. Böylece hareketi temsil etmek olasıdır. Görünüşte ne kadar başdöndürücü olsa da, öz olarak devinimsizliğe eğilimliyse de ve sonuç olarak çok ağır görünebilirse de sürekli olarak cisimleri ölüme doğru sürükler. Oley!

34.

Yağmur şimdi sağanağa dönüşmüştü. Sanki tüm yağmur bir anda inmeye kararlıydı. Arabalar suların istilasına uğramış, asfaltta ağır ağır ilerliyorlardı, lastiklerin yanlarından sular fışkırıyordu. Yanlamasına sıvışan birkaç şemsiyeyi saymayacak olursak, sokak hareketsiz gibi görünüyordu. İnsanlar postanenin girişine sığınmışlardı ve birer ikişer gruplar oluşturmuş daracık aralıkta yağmurun dinmesini bekliyorlardı. Şöyle bir yarım tur yapıp dolabı açtım; gözleri karıştırdım. İç çamaşırları, pijamalar. Bir süveter arıyordum. Bir yerlerde bir kazak yok muydu? Odadan çıktım ve yolu kapatan boya kutularını ayağımla uzaklaştırarak döküntü odasının kapısını açtım. Daracık bölmede iki büklüm bir halde, sandıkları kenara çekiyor, sıcak tutacak bir giysi bulabilmek umuduyla valizleri açıp duruyordum.

35.

Denizkabukları, taş koleksiyonları, zar halinde akik taşları, taslar, rafadan yumurta fincanları, küçük örtüler, mendiller, danteller, şallar, zeytinyağı ve sirke kapları, pandantifler, lake kaplama kutular, tirbuşonlar, eski aletler, fildişi tabakalar, çoban çakıları, gümüş bıçaklar, fildişi enfiye kutuları, tabaklar, çatallar, aziz heykelcikleri, netsukeler. Üzeri asma kilitlerden, tiftiklenmiş sicimlerden geçilmeyen büyük bir demir sandığın kilitlerini açmayı başarmıştım ve tüm bu boktan şeylerin, damgalarının zarifliğine bakılırsa zevke düşkün oldukları anlaşılan eski kiracılara ait olduğunu sandığım bu sandıktan çıktığını görünce şaşırıyordum.

36.

Eski kiracılar; yerleştiğimiz günün arifesinde tanışmıştık onlarla. Daireyi teslim etmeden önce bizimle tanışmak istemişler. Telefon edip bir aperitif içmeye çağırdılar. Aynı akşam evlerinde birbirimizle tanıştık. Bir şişe Bordeaux şarabı götürmüştük. Seçkin bir insan olan eski kiracı şişeye bakınca çok iyi kalite bir şarap olduğunu anladı, ama ihtiyatlı bir gülümsemeyle Bordeaux şarabını değil, Bourgogne'u sevdiğini söyledi. Ben de ona kendisinin kılığından hoşlanmadığımı söyledim. Gülümsemesi değişti, kıpkırmızı kesildi. Bir süre bir suskunluk oldu. Dördümüz de koridorda, kollarımızı göğsümüzde çaprazlamış, başlarımız önümüzde, ayakta bekliyorduk; Edmondsson tablolara bakıyordu. Eski kiracı, yayvan yayvan gülümseyerek bizi salona buyur etti ve aradaki bu soğukluğa bir son verdi. Salonda sandıkların arasında yer alan kamping sandalyelerine kuruluverdik. Eski kiracı seramik bir çanakta zeytinle bir şişe Bourgogne şarabı getirdi, şişenin tıpasını törenle açtı. Sonunda ayağa kalkmamız ve ipek kâğıtlara sarılı kristal kadehlerin iki eski gazete katmanı arasına özenle yerleştirildiği sandığa ulaşmak için sandalyelerimizi katlamamız gerekti. Kadehimi doldurduktan ve şarabı ne kadar güzel bulduğumu söyledikten sonra eski kiracının kendine güveni arttı. Gözle görünür bir biçimde

rahatladı, fularını çözüp yeniden bağladı ve bize kendinden, geçmişinden, mesleğinden söz etti. İcra dairesinde fiyat tespit komisyonunda görevliydi. Karısı Nimesliydi. Sardinya Adası'nda Esmeralda kıyısında tanışmışlardı. Taşınmaya karar verişlerinin nedeni, Paris'te yeterince yaşamış olmalarıydı. Dinlemeye, temiz havaya, kıra ihtiyaçları vardı (onları en çok çeken de kuşların cıvıltısıyla uyanma düşüncesiydi). Yıl sonunda emekli olacağı için kesinlikle, gidip şöyle ufak yollu elden geçirteceği küçük bir çiftliğe yerleşeceklerdi. Bu düşünce onları sevindiriyordu. Yakında balığa, ava çıkabilecek, ufak tefek tamir işlerine bakabilecekti. Bir roman yazacaktı. "Peki bahçeniz olacak mı," dedim, tutup bize uzun uzun romanının konusunu anlatmasın diye. "Çok büyük bir bahçe," diye yanıtladı, "neredeyse bir park. Şöyle ağaç altı gezileri yapabileceğimiz büyük bir bahçe, değil mi Brigitte?" Brigitte onayladı, gülümsedi ve zeytin tabağını uzattı. Çanağı sandığın üzerine bırakıp bana döndü ve hayatta ne yaptığımı sordu. "Ben mi?" dedim. Suskunluğumu koruduğum için benim yerime Edmondsson yanıtladı. Eski kiracılar benim araştırmacı olduğumu öğrendikten sonra birbiri ardı sıra bana çalışmalarımla ilgili sorular sordular, açıklamalarda bulundum, kendi görüşlerini açıkladılar. Coşkuyla konuşuyor, inandırıcı olmaya çalışıyorlardı. İşi sonunda bana öğüt vermeye kadar vardırdılar. Yerimde olsalar başka türlü davranırlarmış. Gerçek anlamıyla dinlemeden, başımla onaylarken yediğim zeytinin çekirdeğini avucuma çıkarıyordum. Tezimin sonucunun ana hatlarının ne olması gerektiğini açıkladıklarında, beni ikna ettiklerine inanmış bir halde ayağa kalktılar ve birkaç pratik bilgi vermek maksadıyla bize daireyi gezdirmeyi önerdiler. Yürümeye koyulduk. Odalarda önden gidip gördüklerimizle ilgili açıklamalarda bulundular. Odaları gezişimizin bir müzeyi gezmekten hiçbir farkı yoktu. Ellerimiz arkamızda, pür dikkat yürüyorduk. Banyoda, ısrarla musluk takımlarını ceplerinden yenilettikleri, duvar aynasının yeni oluşu üzerinde durdular. Faturası ellerindeymiş, seramik kaplamanın tarihi iki ay öncesini bile geçmezmiş. Yatak odasının döşemesi onlara metresi 56 franka mal olmuş. Koridordaki portmantonun, askıları kuşkirazı ağacındanmış, her bir parçası 600 frank değerindeymiş. Yine koridordaki avize dönemin modasına göreymiş, fiyatı da aşağı yukarı 3 bin frank edermiş. Rakam-

ları dikkatle dinliyorduk. Edmondsson yüzüme bakıp sessizce gülümsüyordu. Salon kapısının kaç frank değerinde olduğunu sormaya niyetleniyordum. Salona döndüğümüzde bizi oturtup kadehlerimizi doldurdular, gözle görülür bir tedirginlikle bizden dairenin tüm demirbaşlarını satın almamızı istediler. Yoksa onlara hak vermek gerekiyormuş, rafları kaldırmak, mefruşatı sökmek zorunda kalacaklarmış. Parasal konularda eşi benzeri bulunmayan Edmondsson derhal atılıp rafa ihtiyacımız olmadığını, yatak odasının tabandan tabana halısını kaldırırlarsa minnettar kalacağını ve böylece yere kendi halımızı serebileceğimizi söyledi.

37.

Boş dairede şöyle bir tur attık. Parkelerin üzerine oturup Bordeaux şarabı içtik. Sandıkları boşalttık, kutuların iplerini çözdük, valizleri açtık. Eski kiracıların kokusu çıksın diye pencereleri açtık. Evimizdeydik; hava soğuktu, ikimizin de giyinmek istediği bir kazak yüzünden atıştık.

38.

Yeni eve taşınmanın onuruna verdiğimiz şölen gelip çattı. Davet ettiğimiz çift çok erken geldi. Edmondsson'un çocukluk arkadaşlarıydı. Kanepeye oturup camlarına huhlayarak gözlüklerini temizlediler. Aperatif sırasında, Edmondsson akşam yemeğini hazırlamak üzere bir süreliğine ortadan kaybolduğunda bu genç insanlarla yalnız kaldım. Sessizce oturuyorlardı. Bacaklarını çaprazlamış duvarları süzüyorlardı. Şöyle birkaç kez yüzüme kibarca gülümsedikten sonra beni yok sayıp alçak sesle kendi aralarında konuşmaya başladılar. Beni hesaba katmadan, gittikleri yemekleri, tatil anılarını, kış sporları için dağ çıkışlarını andılar uzun uzun. Sonra Edmondsson hâlâ gelmediğinden, sehpanın üzerindeki dergileri aldılar. Onların sayfalarını çeviriyor, birbirlerine fotoğrafları gösteriyorlardı. Kalktım, pikaba bir plak yerleştirip gidip yeri-

me oturdum. Ah baba, o muhteşem arabanla garajın kapısında görünüvermen ne mutluluk! Ortalık kararmıştı, ama ışıkların sayesinde yamacın eteklerine kadar görünebiliyordu. Charles Trénet, diyorum. Narbonne yolu üzerinden gideceğiz, bütün gece motor vınlayacak ve Barbaira ufkunda Carcassonne'un çan kulelerinin gölgelerinin belirdiğini göreceğiz. "Frank Zappa'nın plaklarından yok mu," dedi Pierre-Etienne eğlenceli bir üstünlükle. "Hayır, yok," dedim. Viskimi ufak yudumlarla bitirip kadehi masanın üzerine koydum. Edmondsson mutfaktan seslenerek daha bir on dakika kadar yanımıza gelemeyeceğini söyledi. Bu arada avaz avaz bağırarak dostlarımıza evi gezdirirsem memnun olacağını ekledi. Dostlarımız gazetelerini kapattılar ve kol kola girerek dolambaçlı dar koridorlarda beni izlediler. Banyodan başladık. Küvetin kenarına oturdum ve keyiflerince gezip diledikleri eşyaya bakabilmeleri için olanca mekânı onlara bıraktım. Daha sonra onlara yatak odasını gösterdim. Kitaplığın önünde hayli oyalandılar. Gözlerden kitapları çekiyor, geri yerlerine bırakıyorlardı. Onları aralıkta bekledim. Tuvaletlerin önünden geçtiğimizde kapıyı açtım ve onlara doğru ilerleyerek elimle yol gösterip ikisini de içeri sokmayı başardım. Çabucak geri çıktılar ve ağır adımlarla sağa sola bakınarak yeniden salonun yolunu tuttular. Edmondsson sonunda yanımıza geldi. Beklettiği için özür diledi ve daire konusunda ne düşündüklerini sordu. Dostlarımız, elele tutuşmuş bir halde daireyi biraz küçük bulduklarını, ama derli toplu olduğunu söylediler. Masaya geçildi. Kuşkonmaz yiyorduk; uluslararası siyasetten, üniversite diplomalarından söz ediyorlardı. Pierre-Etienne büyükannesi ve büyükbabasıyla konuşuyormuşçasına çok parlak bir üniversite öğrencisi olduğunu söylüyordu. Hukuk fakültesini bitirmişti, ama siyasal bilgiler masteri yapmıştı ve yirminci yüzyıl tarihinden diploma alıp öğretim üyesi olmak istiyordu. Ama bu diploma için giriş sınavlarından çekiniyordu; "Adaylar arasında," diyordu karnını güzelce doyururken, "E.N.A. mezunları, politeknisyenler bile var." Bir kuşkonmaz daha alırken, "Disk atıcılar," dedim ve jüride ben de yer alırsam çok matrak olacağını ilave ettim ve ciddileştim. Şaka yaptığımı sandılar. Söyleyiverdim, ama diyelim ki tesadüfen T., eleme sınavları için kendisine yardımcı olmamı istedi, Pierre-Etienne'in adaylar arasında olması hoşuma gitmezdi

doğrusu. Akşam yemeğinden sonra bir Monopoly partisi çevirdik. Viski servisi yapıyordum. Zarları birbirimize uzatıyorduk, evler yapıyor, oteller kuruyorduk. Parti sıkıcılaşmaya başlamıştı. Dostlarımız zarı attıklarında önkollarını mıncıklıyor, parmaklarını okşuyorlardı; çene çalıyorduk, Pierre-Etienne üçüncü bir dünya savaşı olup olmayacağını merak ediyordu. Bu konuda bir şey söyleyecek durumda değildim. Onları ağır bir yenilgiye uğrattıktan sonra yatmaya gittim (Monopoly oyununda gizlilik diye bir şey yoktur).

39.

Kalın beyaz yünden bir kazaktı bu, bir köşeye terk edilmiş, bir patates çuvalını andıran geniş, dökümlü bir kazak. Göğsünde beyaz ve bej rengi baklava dilimleri vardı; deri dirsek yerleri kolları iki parçaya ayırıyordu. Döküntü odasında, yerde yumak halinde bulduğum kazağı alıp gözden geçirmek üzere koridorda şöyle bir enine boyuna baktım. Küçüktü: Edmondsson genç kızlık yıllarında giymiş olmalıydı. Ceketimi çıkarıp kazağı giyindim. Eh, idare ederdi.

40.

Mutfağın bir köşesine oturmuş, başımı önüme eğmiş, bileklerimin bir bölümünü kapatması için kazağımın kollarını çekiştirip duruyordum. Tuhaf şey, Polonyalılar konuşmuyorlardı. Kovalskazinski Jean-Marie, doğrama tahtasının üzerinde bir ahtapotun başını temizlemeye devam ediyordu. Elleri kıpkırmızı, vıcık vıcık, büzülmüştü. Sabrı tükenmişe benziyordu, beli ağrımaya başlamıştı. Bıçak baş kısmından fırlayan bej rengi kesenin üzerinden geçtikçe Kabrowinski'ye keseyi delmemesini, çünkü içerisinde mürekkep bulunduğunu söylüyordu. Kabrowinski buna hiç inanmıyor, bunun karaciğer olduğunu söylüyordu, kanıtlamak için sert bir hareketle çakıyı keseye daldırdı. Mürekkep hemen boşalmadı, önce yüzeyde alabildiğine siyah birkaç damla belirdi, sonra öteki dam-

lalar sökün edip yavaşça doğrama tahtasının üzerine aktı. Kovalskazinski Jean-Marie belinin etrafına kuşandığı bezi çözdü, durumla ilgilenmeksizin gelip yanıma oturdu. Yüzü gergindi, bir sigara yakıp Fransızca Polca karışımı bir dille Kabrowinski'ye ahtapotların derilerini balıkçıya soydurmadığı için sitem etti. "Ayrıca da," diyordu, "evyenin içinde dört ahtapot var daha." Kabrowinski dinlemiyordu. Parmağını mürekkebe batırmıştı. Ve sepyanın mürekkep balığının mürekkebinden yapıldığını söylüyordu. Gençliğinde çok güzel laviler yapıyormuş. Evet. Dalgın bir tavırla ahtapotu musluğun altına tutup uzun uzun ovdu. Bir süngerle doğrama tahtasını sildi ve ahtapot ovulduktan sonra yeniden yerini alıp Kovalskazinski Jean-Marie'yi kendisine yardım etmeye çağırdı.

HİPOTENÜS

1.

Aniden ve kimseye haber vermeden yola çıktım. Yanıma hiçbir şey almamıştım. Koyu renk bir elbise ile mavi bir pardösü giymiştim. Sokakta yürüyordum. Ağaçlar, kaldırım, birkaç yaya. Meydana çıkarken otobüsü fark ettim. Adımlarımı hızlandırdım, caddeyi koşarak geçip öteki yolcuların peşinden bindim. Otobüs yola koyuldu. Dipteki yuvarlak sandalyeye oturdum. Camlara şakır şakır yağmur suları iniyordu. Karşımda biri kadın, diğeri gazete okuyan bir erkek olmak üzere iki kişi vardı. Karşımdakinin ayakkabıları ıslaktı, tabanlarının çevresinde ince bir su birikintisi vardı. Seine ırmağını geçtik, Austerlitz köprüsünden yeni baştan Seine'i katettik. Her durakta otobüse binenleri gözlemliyor, yüzleri inceliyordum. Biriyle karşılaşmaktan korkuyordum. Bazen gözüme ilişen bir profil beni korkutuyordu ve başımı önüme eğiyordum. Zira bu insanı gözüm ısırır gibi oluyordu, ama karşıma gelir gelmez yabancı yüzünü görünce rahatlıyordum ve yerine oturuncaya kadar teveccühle izliyordum onu. Son durakta indim ve gara doğru yöneldim. Bir süre büyük salonda başıboş dolaştım. Bir bilet aldım, bir kuşet numarası almaya çalıştım, ama geç kalmıştım: Tren hareket etmek üzereydi.

2.

Ertesi gün, tren gideceği yere ulaştı. Perona indim, ellerim şık paltomun ceplerinde garda sürttüm durdum. Camlı büyük bölmenin yanında müstahkem bir yerde turizm danışma bürosu vardı. Fotoğraflara, afişlere bakıyordum. Tezgâhın gerisinde, bir genç kız telefon ediyor, sağ eliyle notlar alıyordu. Telefonu kapattığında, içeri girdim ve Fransızca bildiğinden iyice emin olduktan sonra bana otelde bir oda ayırmasını istedim. "Single* mi, matrimoniale** mi," diye sordu. Kuşkuyla yüzüne baktım. Hayır

* İtalyanca, tek yataklı (Ç.n.)
** İtalyanca, çift yataklı (Ç.n.)

Fransızca konuşmuyordu. Elimle tepeden tırnağa kendimi göstererek, "Benim için," diye bağırdım.

3.

Odanın içinde tur attım. Yatağın üzerinde kızıl kahve bir örtü vardı. Duvarda bir lavabo, altında da plastik bir bide duruyordu. Bir yuvarlak masa ile üç sandalye tuhaf bir biçimde odanın ortasına yerleştirilmişti. Pencere büyüktü, odanın bir balkonu vardı. Paltomu çıkarmadan lavabonun suyunu açtım, küçücük bir sabunu ambalajından çıkarıp ellerimi yıkadım. Başımı profilden uzatmış aynada kendimi süzüyordum, koyu renk kılların şuraya buraya dağıldığı boynumu daha iyi görmek için öne eğiliyordum. Su fayansın üzerine akmaya devam ediyordu. Ve şimdi de fularıma.

4.

Geceyi bir tren kompartımanında yalnız, ışıksız geçirmiştim. Hareketsiz. Harekete, yalnızca harekete, dış harekete, hareketsizliğime rağmen beni hareket ettiren dış harekete duyarlıyım, ama aynı zamanda tüm gücümle sabitleştirmek istediğim vücudumun kendi kendini yok eden iç hareketine, istisnai bir kuvvet göstermeye başladığım anlaşılmaz harekete de duyarlıyım. Ama onu nasıl ele geçirmeli? Nerede gözlemlemeli? En basit jestler insanın dikkatini başka yöne çekiyor. Yeşil pasaportumu bir İtalyan polisine uzattım.

5.

Boynumdaki fulları kuruması için radyatörün üzerine bıraktıktan sonra otelden çıktım. Sokakta dilimi dişlerime, damağıma sürttüm. Ağzımda bir tren kokusu vardı, giysilerim ıslaktı. Paltomun

kollarını silkiyordum, paltomun tozunu çırparak yürüyordum. Daracık sokaklar tek yönde yürümeye zorluyordu insanı, düşünmeden dosdoğru ilerliyordum. Köprülerden geçiyordum. Para değiştirebileceğim bir banka buldum. Ucuz bir transistörlü radyo aldım. Küçük bir fincan kahve içtim, sigara istedim. Standa adındaki büyük mağazalardan birinden bir pijama, iki çift çorap, bir külot aldım. Kolum paket dolu, son bir kez bir eczanede mola verdim. Giriş kapısı gıcırdıyordu. Eczacı ne istediğimi pek anlamıyordu. Ona diş fırçasını, tıraş makinesini, tıraş sabununu tarif etmek için kucağımdaki paketleri tezgâhın üzerine bırakmam gerekti.

6.

Otele dönüşte, katlarda yolumu kaybettim. Koridorları izliyor, merdivenleri çıkıyordum. Otel ıssızdı; adeta bir labirentti burası, hiçbir açıklama yoktu. Yeşil bitkilerle süslenmiş, Liège işi halı kaplı bir sahanlığın dönemecinde beni odama götüren koridoru buldum nihayet. Paketlerimi masanın üzerine boşalttım, paltomu çıkardım. Yatağın üzerine uzandım. Sabahın kalan kısmını orada, bir yanımın üzerine uzanıp transistörlü radyomu ayarlamaya çalışmakla geçirdim. Tüm tuşlara basıyor, frekansını değiştiriyor, yeni baştan uzun dalgaya dönüyordum. Parazit bir türlü dinmiyordu. Radyoyu sarsıyor, antenini yeniden ayarlıyordum.

7.

Öğle yemeğine inmedim.

8.

Banyo alt katta bulunuyordu. Oraya gitmem için uzun bir korido-

ru geçmem, sarmal bir merdivenden inmem ve sahanlıkta soldan ilk kapıya girmem gerekiyordu. Oda işlerine bakan kadın bana yolu o sabah tarif etmişti. Insan giyinik olunca hiçbir sorun yoktu. Ama ben don gömlektim ve elimde havlum, diş fırçam, macunum, merdivenin bir köşesine çakılıp bir çiftin odalarına mı girecekler, yoksa dışarı mı çıkacaklar, karar vermelerini bekledim. Anlayamadığım bir nedenle, karar veremiyor gibi bir halleri vardı. Sahanlıkta tam anlamıyla kapılarının eşiğinde konuştuklarını -Fransızca- duyuyordum. Titianus'un, Veronese'in yapıtlarını tartışıyorlardı. Adam gerçek heyecandan, katışıksız sansasyondan söz ediyordu. Kendi kendine Veronese'in tablolarının onu duygulandırdığını, içtenlikle duygulandırdığını söylüyordu. "Şu ya da bu resim kültürüne bağlı olmaksızın, içtenlikle duygulandırıyor beni," diyordu "Tamam, yüzde yüz Fransız bunlar," dedim . Merdivenin sahanlığında duvarın dibine büzülmüş, don gömlek, kıpırtısız bir halde yakalanmak korkusuyla gitgide sabırsızlanarak üst kattaki gürültüleri kolluyordum. Birden başımın üstünde ayak sesleri duyunca sahanlıktaki çiftin bakışlarını hiçe sayarak yoluma devam etmeye karar verdim. Beni onlardan ayıran son basamakları apar topar indim, yavaşladım ve havlumu belimin etrafına daha bir güzel yerleştirerek elden geldiğince rahat bir tavırla köşeyi döndüm. Kendimi otelin barında buldum. Hemen hemen boş gibiydi. Bir kanepede oturmakta olan bir çift beni süzmek için arkasını döndü. Barmen başını kaldırmadı.

9.

Banyonun duvarları açık yeşildi, badanası yer yer kabarmıştı. Kapıyı kilitledikten sonra donumu çıkarıp kapının tokmağına astım. Küvette duş yaptım, havlum omuzlarımda titreyerek odama döndüm. Yeni aldığım çamaşırlar masanın üzerindeydi. Çorapları tutturan ipliği dişlerimle koparıp onları birbirinden ayırdım. Yün yumuşaktı, kokuyordu. Temiz çorapları, yeni donu giyindim. Mis gibi kokuyordum. Bir süre odada böylece dolandım; slipimin lastiğini çekiştiriyor, kapıya raptiyelerle tutturulmuş notları, güvenlik ön-

lemlerini, oda ve kahvaltı fiyatlarını okuyordum. Masaya doğru dönerek pantolonumu bacağıma geçirdim ve koltuk altları ter kokan kirli gömleğimi yeniden giydim.

10.

Öğle sonrası bitmek bilmiyordu, hani insan yurtdışında bulunduğunda ilk gün saatler ağırlaşmış, daha bir hantallaşmış, uzadıkça uzamış görünür ya, öyle olmuştu işte. Yatağımın üzerine uzanmış, pencereden giren ölgün güneş ışığına bakıyordum. Oda kararmaya başlıyordu. Alacakaranlıkta mobilyalar gölgeleniyor, inceliyorlardı. Radyom rock and roll müziği yayımlanan bir istasyona ayarlanmıştı. Ses düğmesini sonuna kadar çevirmiş bu müziği dinliyordum ve biraz önce çorap giydiğim ayaklarım sehpanın üzerinde kaçınılmaz bir biçimde kıpırdayıp duruyordu.

11.

Akşam yemeği için aşağı indim. Otelin yemek salonu küçük bir odaydı. Bordo renkli ağır kadife perdeler çekilmişti ve bunlar içli dışlılığı daha bir pekiştiriyordu. Zarif bir şekilde düzenlenmiş masaların çoğu boştu. Yaşlı, yalnız bir kadın bir köşe masaya oturmuştu. Kapının uzantısında televizyon ekranının parıldadığı salonun bir bölümünü görebiliyordum. Televizyonun sesi kısılmış olmalıydı, hiçbir gürültü duyulmuyordu. Yemek salonundaysa, zaman zaman, hemen arkamda yemek yemekte olan yaşlı hanımın çatal bıçak sesleri dışında, yoğun bir sessizlik hüküm sürüyordu. Akşam yemeğinden sonra bitişik salona geçip televizyonun karşısına oturdum, ekranda sessiz, anlaşılmaz, felaket görüntüleri veriliyordu.

12.

Ses kısılı olunca görüntü dehşeti açıklamakta yetersiz kalıyor. Dün-

ya var olduğundan beri ölmüş olan doksan milyar insanın yaşamının son saniyeleri filme alınabilmiş olsa ve bir sinema salonunda peş peşe gösterilmiş olabilseydi, gösteri bence, insanı oldukça çabuk sıkardı. Buna karşılık eğer yaşamlarının son beş saniyeleri, acılarının yüce gürültüleri, soluklarının, hırıltılarının, çığlıklarının birlikteliği bir banda kaydedilebilmiş olsaydı, sonra tek bir banda toparlanıp miks yapılmış olsaydı ve bir konser salonunda ya da operada halka dinletilebilseydi... Bir futbol stadının genel görünümü düşüncemi yarıda bıraktı, iki takım sahada ısınma hareketleri yapıyordu. Apar topar kalktım, televizyonun önüne diz çöküp sesi yakalamaya çalıştım.

13.

Milano Inter, Glasgow Rangers ile Avrupa Kupa Galipleri Kupası 8. finalinde karşılaşıyorlardı. Karşılaşma İskoçya'da yapılmıştı. Rövanş maçında, İtalyanlar şanslarını korumak için oyunu kapattı, müdafaaya çekildiler. Maçın temposu düşüktü. Her şeye rağmen birkaç güzel hareket heyecan yarattı; ekrana yaklaşabilmek için bir elim yerde aniden öne doğru eğiliverdim. İkinci yarının yirmi beşinci dakikasında barmen de yanıma gelip televizyonun önüne dikildi. Yerini almadan önce makineleşmiş bir hareketle gidip antenle oynadı, kontrastı ayarladı. Karşılaşmanın son çeyreği hareketlendi. İskoçyalılar uzun paslara girişiyor, son dakikalarda gol yememek için şut çekmekten çekiniyorlardı. Otuz metrelik bir şut direkte ezildiğinde soluğumu kısıp bir süre barmenin yüzüne baktım. Bir sigara yaktım ve arkamı döndüm, çünkü arkamda birinin varlığını hissetmiştim. Arkamızda, kapının eşiğinde resepsiyon görevlisi ayakta dikiliyordu.

14.

Ertesi gün erkenden uyandım, sakin bir gün geçirdim.

15.

Oteli iyice tanımaya başlıyordum ve artık koridorlarda kaybolmuyordum. Yemek servisi belirli aralıklarla yapılıyordu. Kahvaltıyı çok erken yapıyordum, genellikle yemek salonunda tek başıma oluyordum. Akşam yemeğini de saat sekize birkaç dakika kala yine yalnız başıma yiyordum. Oteldeki müşteri sayısı topu topu beşi geçmezdi. Kimi zaman bir merdivenin kıvrımında Fransız çiftle karşılaştığım oluyordu. Hatta bir sabah gün ağarırken yemek salonuna girdiklerini, yanımdan geçerken bana şöyle ilgisizce bir göz attıklarını hayretle gördüm. Sabahın erken saatleri olmasına rağmen, oturur oturmaz konuşmaya koyuldular (uzun zamandır Paris'te yaşıyor olmalıydılar). Güzel sanatlardan, estetikten söz ediyorlardı. Kesinlikle soyut olan akıl yürütmeleri bana çok ince bir yerindelikte görünüyordu. Adam duygularını özenle seçilmiş sözcüklerle dile getirerek alabildiğine bilge bir insan olduğunu ortaya koyuyordu, ayrıca kinizmden de yoksun değildi. Kadın, ekmeğine yağ sürerken Kant' ı diline dolamıştı. Görünüşe göre sorunun büyüklüğü onları bölüyor, görüş ayrılığına düşürüyordu.

16.

Her gün, öğleye doğru oda hizmetçisi, temizliğe geliyordu. Ortalığı ona bırakarak pardösümü sırtıma geçirip zemin kata iniyordum. Ellerim ceplerimde, hizmetçinin kova ve süpürgesi elinde, gök mavisi giysisiyle merdivenin başında görünmesini beklerken salonda dönenip duruyordum. O zaman yeniden odama çıkıyordum ve yatağı yapılmış, tuvalet malzemelerini lavabonun önündeki küçük rafa özenle yerleştirilmiş olarak buluyordum.

17.

Otelden çıktığımda, pek ender uzaklaşıyordum. Çevre sokaklarda oyalanıyordum. Gelgelelim bir keresinde Standa adındaki bü-

yük mağazaya dönmem gerekti. Gömleğe gereksinimim vardı, yeni donum kirleniyordu. Mağaza çok bol ışıklıydı. Tüm reyonlarında zaman zaman bir çocuğun başını okşayarak ağır ağır yürüyordum. Giysi reyonunun önünde ayak sürüyor, gömlekleri inceliyor, kazakların yünlerini kontrol ediyordum. Oyuncak reyonundan bir nişan tahtasıyla bir paket ok aldım.

18.

Odama döndüğümde torbayı boşalttım, oyun paketini saran plastik ambalajı yırttım. Merkezi daireler çizilmiş son derece yalın bir nişan tahtası ile yuvarlak ucu tüylerle süslü altı küçük ok vardı içinde. Nişan tahtasını dolabın kanatlarından birine astım, geri geri gidip biraz uzaklaştım, keyifle ona baktım.

19.

Oklarla uğraşırken kendimi fazla kaptırmışım. Duvarın karşısına put gibi durmuş parmaklarımın arasında bir ok tutuyordum. Tüm vücudum gerilmişti. Gözlerim çakmak çakmaktı. Mutlak bir kararlılıkla nişan tahtasının merkezine bakıyor, hiçbir şey düşünmüyordum ve fırlatıverdim.

20.

Öğle sonraları hareketsiz geçiyordu. Şekerleme yaptığım zamanlar, uyandığımda tadım kaçmış, çenelerim uyuşmuş oluyordu. Pardösümü ilikleyerek o saatlerde özellikle tenha olan bara iniyordum. Barmen, geldiğimi görür görmez, koltuğundan kalkıp ağır adımlarla önüm sıra, tezgâha kadar ilerliyordu. Ne istediğimi söy-

lememe gerek kalmadan kahve makinesinde bir düğmeyi sertçe sıkıştırıyor, önüme bir fincan tabağı koyuyordu. Kahvemi verdiği zaman, şeker kabını fincanımın yanına sürüyor, ellerini siliyor ve gazetesini alarak yeniden gidip koltuğuna oturuyordu.

21.

Hemen her gün gazete alıyordum. Resimlerine bakıyor, bulut hareketlerinin stilize bir resminin yanı sıra en yüksek ve en düşük ısı grafiğiyle birlikte o günkü ve ertesi günkü hava durumunu ve tahmini hava raporunu içeren meteoroloji sayfasını okuyordum. Dış siyaset sayfalarına göz atıyor, spor karşılaşmalarının sonuçlarına bakıyor, sinema ve tiyatro ilanlarını gözden geçiriyordum.

22.

Yavaş yavaş barmenle yakınlaşmaya başlamıştık. Merdivenlerde karşılaştığımızda birbirimize başımızı eğerek selam veriyorduk. Öğle sonraları kahvemi almaya gittiğimde, konuştuğumuz oluyordu. Futboldan, otomobil yarışlarından söz ediyorduk. Ortak bir dilimizin olmayışı moralimizi bozmuyordu; örneğin bisiklet yarışları üzerine dilediğimiz kadar konuşabilirdik. "Moser," diyordu, "Merckx," diyordum kısa bir süre sonra. "Coppi," diyordu, "Fausto Coppi." Kaşığımı kahvenin içinde şöyle bir dolaştırırken dalgın dalgın başımla onaylıyordum. "Bruyère," diye mırıldanıyordum. "Bruyère mi?" diyordu. "Evet, evet, Bruyère." İkna olmuş görünmüyordu. Konuşmanın bu kadarla kalmaması gerektiğini düşünüyordum, ama tezgâhtan ayrılmaya hazırlanırken, kolumdan tutarak "Gimondi," dedi. "Van Springel," diye yanıtladım. "Planckaert," diye ekledim, "Dierieckx, Willems, Van İmpe, Van Looy, de Vlaeminck, Roger de Vlaeminck ve kardeşi Eric." Buna ne denebilirdi ki? Israr etmedi. Kahvenin parasını ödeyip odama çıktım.

23.

Oklar nişan tahtasına pek iyi saplanmıyordu. Kimi zaman yarım yamalak saplandıktan sonra sapın fazla ağır kütlesiyle dengeleri bozulup yere dökülüyorlardı. Bu her defasında beni kızdırmıyordu. Yatağın kenarına oturup bir jiletle okların uçlarını sivriltiyordum.

24.

Gece yarısı uyandım. Yapayalnız. Bir süre pijamayla odamda dolaşıp durduktan sonra pardösümü giyinip çıplak ayakla, kollarım öne doğru uzatılmış olarak koridora çıktım. Otel loştu. Merdivenleri, etrafıma bakınarak indim. Mobilyalar insan şeklini almıştı, bir sürü sandalye beni süzüyordu. Şurda burda karşılaştığım kara, gri, alacalı gölgeler beni korkutuyordu. Başım omuzlarıma gömülü geri dönüyordum, paltomun yakasına sarılıyordum. Zemin katta her taraf sessizdi. Giriş kapısı gece nedeniyle kapanmıştı, kepenkler çekilmişti. Gürültü yapmadan salonu geçip karanlıkta önümü göreyim diye çakmağımı yakarak koridoru geçip ofise gittim. Orada hangi yolu izleyeceğim konusunda bir karara varamadan mutfak tarafına açılan camlı bir kapıyı araladım. Çıplak ayaklarımla soğuk karolar üzerine şıp şıp basarak. Çakmağımın ölgün ışığında odayı şöyle bir dolaştım. Her şey yerli yerindeydi, temiz, son derece düzenli. Duvarın dibinde boş iki masa bulunuyordu. Evye parıldıyordu. Dışarı çıkıp kapıyı arkamdan kapattım ve kimsenin beni izlemediğinden emin olunca buzdolabının kapağını yavaşça açtım (bir tavuk budu bulurdum belki).

25.

Ertesi gün Edmondsson'u arayıp durumu bildirdim. Otelden ayrıldım ve sokakta koşmakta olan bir adama postanenin yolunu sor-

dum (acelesi olan sıkışık insanlara yol sormaktan oldu bitti zevk almışımdır). Parmağının ucuyla çabucacık yönü gösterip yoluna devam etmek için beni başından savmak istedi. Ama kibarca yolunu kesip kendisinden aydınlatıcı birkaç bilgi daha rica ettim. O zaman gerçekten durdu ve arkasını dönme zahmetine katlanarak büyük bir sabırla bana tüm gerekli açıklamaları yaptı. Kolayca buluverdim. Cilalı tahtadan bir tezgâhı ve telefon kabinleri bulunan modern bir postaneydi burası. Deste deste kâğıtların, zincirle tutturulmuş dolmakalemlerin bulunduğu tezgâh boyunca sıralanmış birkaç insan, harıl harıl bir şeylerle uğraşıyordu. Salonu geçtim ve karşıma çıkan ilk gişede telgraf çekmek için ne gibi işlemler yapmam gerektiğini sordum. Bir form uzattılar. Kısa bir metin yazıp otelin adresini ve telefon numarasını not ettim. Edmondsson telgrafımı aynı gün alacaktı (onu görmeyi arzuluyordum).

26.

Otele döndüğümde, anahtarımı almak için durdum, tezgâhın önünde ayak sürüyüp resepsiyon görevlisine tenis oynayabileceğim bir yer bilip bilmediğini sordum. Kararsız kaldı, bazı büyük otellerin tenis kortları olabileceğini söyledi, ama fikrini soracak olursam, kışın kapalı olmaları gerekirmiş. Yanıtını kesinleştirmek için bir katalog açtı, gözlüğünü taktı ve sayfaları çevirirken en iyisinin gidip Lido'ya sormam olacağını söyledi. Oraya nasıl gideceğimi sordum. Kolaymış. Otelden çıkınca, hemen dönmek gerekiyormuş (bana yolu tarif etmek için gözlüğünü çıkararak kolunu tezgâhın üzerine koydu) sağdan ilk sokağa sapmam ve Dukalar Sarayı'na kadar dosdoğru devam etmem gerekiyormuş. Orada bir vaporettoya* binersem doğruca oraya götürürmüş.

27.

Öğle sonunun bitiminde odamda oklarımla oynarken resepsiyon

* İtalyanca, küçük yolcu teknesi. (Ç.n.)

görevlisi gelip telefona çağrıldığımı söyledi. Aşağı indim, tezgâhın üzerinden ahizeyi alıp kabloyu çekiştirerek odanın bir köşesine sindim. Duvarın dibine çömelip alçak sesle Edmondsson ile uzun uzun konuştum.

28.

Daha sonraki günler yine sık sık telefonlaştık. Her defasında birbirimizin sesini duymaktan heyecanlanıyorduk. Seslerimiz heyecandan kırılgan, dengesini yitirmiş oluyordu (ben çok sinmiş oluyordum). Ama durumlarımızda ısrar ediyorduk. Edmondsson Paris'e dönmemi istiyor, bense ona yanıma gelmesini öneriyordum.

29.

Günlerim, şimdi Edmondsson'un telefonlarıyla ahenklenmişti. Müdürü yok olur olmaz beni galeriden arıyordu (ve telefon faturasını ödeyen kendisi olmadığından, elden geldiğince paralı telefonlara fırsat bırakmamak için uzun süre hattı meşgul ediyordu). Çok uzun görüşmelerimiz sırasında, telefonun dibinde çömelip durmaktan yorgun düşmüş bir halde, antredeki halıya oturuyordum. Edmondsson konuşuyordu ve kendimi iyi hissediyordum; duvarın dibine oturmuş bacaklarımı çaprazlamış bir halde bir sigara tellendirerek onu dinliyordum. Gözlerimi her kaldırışımda resepsiyon görevlisinin bakışlarımdan rahatsız olmuş bir halde, masanın başında bir şeylerle uğraştığını görüyordum. Kayıt defterlerini açıyor, fişleri yeniden okuyordu. Telefonu ona uzattığımda işinden alıkoymuşum gibi havalara girerek çabucacık gülümseyiveriyordu.

30.

Bir gün antrede yere oturmuş, ahizeyi omzumla çenemin arasına kıstırmış, sigara kutumdan bir sigara çekmeye uğraşırken, hani şu Fransız çiftin otele girdiğini gördüm. Resepsiyonda durdular, anahtarlarını aldılar, rahat rahat konuşarak odalarına gitmek üzere önümden geçtiler (bana sorarsanız 1959'da olduğu gibi Venedik'e sevişmeye gelmişlerdi).

31.

Her yemekten sonra barda bir tur atıyor ve masaların üzerindeki gazeteleri topluyordum. Odama çıkıyor ve yatağın üzerine uzanıp onlara bakıyordum.

32.

Hiçbir şey yapmıyordum. Hararetle Edmondsson'un telefonlarını bekliyordum. Telefon gelir de kaçırırım korkusuyla artık otelden dışarı adımımı atmıyordum. Alışkanlık haline getirdiğim öğle sonu uykularından vazgeçiyor, banyoda fazla oyalanmıyordum. Çoğu kez antrede bir sandalyeye oturup resepsiyon görevlisinin karşısında bekliyordum (kendimi Edmondsson'a yakın hissetmeye ihtiyacım vardı).

33.

Edmondsson'un telefonları giderek sıklaşmıştı. Kimi zaman hattın iki ucunda karşılıklı olarak uzun süre susuyorduk. Bu anları seviyordum. Ahizeyi kulağıma adamakıllı yaklaştırarak soluğunu, nefes alışını duymak için büyük çabalar gösteriyordum. Sessizliğe son verdiğinde sesi değer kazanıyordu.

34.

Telefonda Edmondsson bana karşı çok yumuşak davranıyordu; istersem beni avutuyordu. Ama Paris'e neden dönmediğimi bir türlü anlamıyordu. Bana sorduğunda da yüksek sesle: "Paris'e neden mi dönmüyorum?" diyordum. "Evet," diyordu, "neden dönmüyorsun?" "Bir nedeni mi var?" "İleri sürebileceğim tek bir neden var mı?" "Hayır."

35.

Edmondsson sonunda yanıma gelmeye karar verdi.

36.

Onu almaya gara gittim. Erken gittiğimden, duvardaki ilan panosundan trenin geliş saatini öğrendikten sonra gardan çıkıp basamaklara oturdum. Hava soğuktu. Peronda topu topu dört kişi kadardık, hepimiz de kalın giysiler giyinmiştik. Benim yanımda Anglosakson olduğunu sandığım bir yaşlı kadın sırt çantasına özenle bir kazak yerleştiriyordu. Bir asker bacaklarını valizinin üzerine uzatmış sigara içiyordu. İkide bir saate bakıyordum. On dokuz on yediden biraz önce ayağa kalkıp perona doğru ilerledim.

37.

Tren iki buçuk saat tehirli geldi. Birden etrafımda bir gürültü oldu; kapılar açılıyor, yere bırakılan valizlerin çıkardığı gürültüler, nerdeyse çığlığa dönüşen sesler duyuluyordu. Önümden geçiyor, karşıma çıkıyorlardı. İnsanlar bana sürtünüyorlardı. Peronda dimdik, başım ileri doğru uzatılmış bekliyordum. Edmondsson beni görür görmez, elindeki tenis raketlerini uzun uzun sallayarak işa-

ret etti; salına salına, yanaklarını şişirerek, gülümseyerek yaklaştı. Koşup yanıma geldi. Kendisini bekliyordum. Yüzüme dokundu, saçlarımın temizliği nedeniyle beni kutladı.

38.

Öteki yolcuların peşi sıra, yan yana çıkış kapısına yöneldik; valizini ben taşıyordum. Zaman zaman kaçamak yollu, sevecen bir tavırla birbirimizin yüzüne bakıyorduk. Konuşmuyorduk. Büyük salonun ortasında Edmondsson durarak paltomun düğmelerini çözdü ve elini sokarak göğsümü okşadı. Yeni baştan yürümeye koyulan ilk o oldu, arkasını dönüp bana gülümsedi. Dişlerinin üstünde çok hafif bir ruj lekesi vardı.

39.

Saat yirmi için bir masa ayırtmıştım. Lokantaya vardığımızda, on biri geçiyor olmasına karşın çok konuksever şef garson bize sitem etmedi. Valizi ve tenis raketlerini bir portmantonun dibine bıraktık ve salonda şef garsonun peşinden yürümeye koyulduk. Arkamızdan da boşu boşuna elime bir vestiyer kuponu tutuşturmaya ve paltomu çıkardığımda elimden kapmaya çalışan bir hanım geliyordu; ama çok atik davrandım, büyük bir esneklikle paltoyu onun ulaşabileceği yerden uzaklaştırıp bir kuytuya gizledim. Kadın pis pis Edmondsson'a baktı ve kuponu masanın üzerine bıraktı. Edmondsson karşıma oturdu. Kendimizi iyi hissediyorduk. Hoş bir biçimde hazırlanmış masa, bir sakinlik, bir huzur duygusu veriyordu. Bardaklar inceydi, tabaklarsa kalın. Çeşit çeşit ekmekler, dilimler ve uzun kibritler sepeti süslüyordu.

40.

Yemeğin sonunda sıra tatlıya gelince kanepenin kenarına koyduğum pardösümü gizlice aldım. Edmondsson gitmek istediğimi sandı, ama hayır. Elini tutup okşadım. Öteki elimi bir gözbağıcı çabukluğuyla gayriihtiyari pardösümün cebine sokup küçük bir kutu çıkardım ve bileğinin üzerine yerleştirdim. Bu bir armağandı. Edmondsson şaşırmıştı, elini oynattı ve kutu masa örtüsünün üzerine düştü. Gözlerinin içi gülüyordu. Titizce ambalajı açtı. Kâğıtlar, kâğıtlar, kâğıtlar, kutunun içi, saatin çevresi ipek kâğıtlardan geçilmiyordu.

41.

Lokantadan çıkınca biraz ayak sürüdük. Sokak aralarında yavaş yavaş yürüyor, köprülerin üstünde duruyorduk. Kenarları ağaçlarla çevrili küçük bir alanda bir bank bulup oturduk, raketleri yanımıza koyduk. Ortalık sessizdi. Karşı kıyıdaki ışıklandırılmış saraylar geceye renk katıyordu. Kanal karanlıktı, bulutlar gibi kara. Bir an hareketsizleşmiş olan su, bir kilisenin basamaklı sekisiyle çevreleniyor, sonra çağlayan halinde boşalarak basamakları birer birer iniyordu.

42.

Otele dönmüştük. Apar topar soyunan Edmondsson'un sırtında şimdi yalnızca alabildiğine dekolte gök mavisi bir gecelik, ağzında bir diş fırçası, parmaklarının ucuna basa basa odayı arşınlıyordu. Yatağa uzanmış, çıplak karnının altında, kayığın bulunduğu yerde, zebu kılından, zebra kılından küçük külotun hâlâ yerinde durduğuna işaret ediyordum. Başını önüne eğip baktı (ve bir süre sonra iyiniyeti konusunda güvence vermek için kılları hafifçe çekti).

43.

İkimiz de yatağa uzanmıştık, bacaklarımız çarşafın altında birleşmiş, Edmondsson'un Paris'ten getirdiği bir kadın dergisine göz atıyorduk. Ben sayfaları çeviriyordum, Edmondsson zaman zaman beni geriye alıp parmağımı yana iterek bir fotoğrafa bakıyordu. Tuvaletlere gelişigüzel bakarak elbiseler, tayyörler, kardiganlar hakkında düşüncelerimizi açıklıyorduk. Mankenlerin güzelliğinden söz ediyorduk. Hoşuna gitmeyen güzel bir kız bulduğumda, Edmondsson, omuz silkip beni küçümsüyordu.

44.

Ertesi sabah uyandığımda odaya güneş ışığı doluyordu. Yarı kapalı perdelerin altında güneş duvar boyunca yüzeyi kesiyor, parkenin üzerine keskin konturlar çiziyordu. Yer yer son derece canlı birkaç aydınlık lekeye rağmen, oda kıpırtısız, loş bir bataklıktan farksızdı. Edmondsson yanımda uyuklamıştı: Yüzü pürüzsüzdü; yastığın deforme ettiği ağzı hafifçe yukarı doğru kıvrılıyordu. Başının üstünde toz zerrecikleri eğik bir ışık doğrultusunda ışıldıyordu. Sessizce kalkıp giyindim. Odadan çıkmadan önce usulca yatağa dönerek kenarına oturdum (ve ona bakıyordum).

45.

Güneş koridoru yer yer katediyordu, tüm camlar parlıyordu, yeşil bitkiler ışıl ışıldı. Ortalık aydınlıktı, hızlı yürüyordum, mutluydum. Merdivende basamakları çıkmaya koyuldum, hole vardığımda nerdeyse koşuyordum. Resepsiyondaki adam geçerken beni durdurdu. "Genç hanımla aranız iyi mi?" diye sordu. "Edmondsson mu?" dedim, "güzel kadın ha?" Adam kaşla göz arasında tezgâhının gerisinde ciddi bir tavırla gözlüğünü düzeltti ve büronun ar-

kasına eğilerek bana bir pasaport uzattı. Açtım ve parmağımı Edmondsson'un vesikalık fotoğrafı üzerine koyarak aynı hanımdan söz edip etmediğimizi anlamaya çalıştım.

46.

Camın önünde, öne doğru eğilerek ellerimi gözlerimin yanına siper etmiş, henüz kapılarını açmamış olan Standa adındaki büyük mağazanın içerisine bakıyor ve camı tıkırdatarak bir tezgâhtar kızın dikkatini çekmeye çalışıyordum. Sonunda içlerinden biri kulak kabarttı, ona saygılıca işaret ettim ve saatimi göstererek bakışlarımla mağazanın kaçta açıldığını sordum. Başarısızlıkla sonuçlanan birkaç işaretin ardından ayaklarını sürüyerek yanıma yaklaştı ve iki elinin parmaklarını adamakıllı açarak bana dokuz parmak gösterdi. Sonra daha da yaklaşıp göğsünü ve karnını bizleri ayıran cama dayayarak benimkilerin üzerine koyduğu dudaklarını şehvetle oynattı: Alle nove,* aramızda bir buğu bulutu oluşturarak. Saatime baktım, sekiz buçuktu. Uzaklaşıp şöyle bir mahalleyi dolaştım. Sonunda başka yerde tenis topları buldum.

47.

Odaya dönünce kapıyı yavaşça arkamdan kapattım, tenis toplarının bulunduğu kutuyu sehpanın üzerine bırakıp Edmondsson'un yanına yatmak için sessizce yatağa girdim. Gözlerini açmadan uyumadığını söyleyip omuzlarıyla hafifçe kılavuzluk ederek beni kendine çekti. Kollarına aldı, sessizce paltomu çıkarıp gömleğimin düğmelerini çözdü. Yanakları uykudan sıcak sıcaktı. Çarşafı kaldırdım, paltoyu üstümüze çekip çıplak vücudumu onun derisine, karnımı karnına yerleştirdim. Başladık kıpırdanmaya; ağır

* İtalyanca, dokuzda (Ç.n.)

ağır kıpırdıyorduk ve bundan keyif alıyorduk. Daha sonra battaniyeler tersyüz oldu: Yere düşen kutu açıldı ve tüm tenis topları parkenin üzerine saçıldı.

48.

Edmondsson lavabonun önünde makyaj yapıyordu. Perdelerden birini açmış, bir sandalyenin arasına sıkıştırmıştı. Odaya alabildiğine güneş giriyordu. Sırt üstü yatmış, yatak keyfi yapıyordum; bacaklarımı bir güneş ışını demeti içerisine uzatıyor ve kıllara bakmak için başımı eğiyordum. Edmondsson aynada bana gülümsüyordu. Hazırlanınca gelip yanıma oturdu ve kahvaltıya inmemizi önerdi. Giyindim ve odadan ayrıldık. Arka arkaya indiğimiz merdivenlerde Fransız çiftle karşılaştık. Onlar geçer geçmez, Edmondsson bana adamın tanınmış biri olduğunu, adının J... d'Ormesson olduğunu söyledi. Şansımızın tadını çıkarıyorduk şu İtalya yolculuklarında. Birkaç yıl önce Roma'da Ranger'nin ve Platone'un bir lokantadan çıktıklarını görüp şaşırmıştık.

49.

Otelin yemek salonunda yalnızdık. Baş başa vermiş pencere kenarında oturuyorduk. Güneşin inceltiği tül perdelerin gerisinde sokakta olup bitenler görünüyordu. Kahvaltıyı bitirmiştik. Kollarımı çaprazlamış, boş kahve fincanımın önünde bir sigara tellendirerek Benetton'dan, biri uçuk sarı, biri mavi iki gömlek aldığımı, ama şortumun olmadığını söylüyordum. Edmondsson dinlemiyordu. Pekâlâ. Tenis kulübü olayının peşini kovalıyordum. Önceki gün telefonla bilgi almıştım, tüm gün açıktı, sorun çıkmadan kort kiralanabilirdi. Benim önerim, -ki en kolayı buymuş gibi geliyordu bana,- oraya öğle yemeğinden önce gitmekti. "Olasılıkla," diye ekledim, "orada ayaküstü bir şeyler atıştırabiliriz. Fakat sen beni dinliyor musun?" dedim. Hayır, dinlemiyordu. Çan-

tasından bir Italyan resim kitabı çıkarmış, okumaya dalmıştı ve burnunu oynatarak sayfaları çevirip duruyordu.

50.

Odaya çıkmıştık ve ikimiz yatağın iki yanına oturmuştuk, görüşlerimiz çatışıyordu. Edmondsson havanın güneşli oluşundan yararlanarak sokakları arşınlamak, gezmek, müzelere gitmek istiyordu. Ona göre tenisi öğleden sonra da oynayabilirdik. "Aksi halde güneş yüzüne hasret kalacağız," diyordu. Bu kadar karamsarlık karşısında söyleyecek sözüm kalmamıştı; hayır, hiçbir şey söylemiyordum artık.

51.

Kilise -San Marco- karanlıktı. Ellerimi pardösümün ceplerine sokmuş, tabanlarımı mermer karoların üzerinde kaydırarak suratım bir karış, Edmondsson'un peşi sıra yürüyordum. Yerde yer yer mozaikler vardı. Edmondsson hızlı adımlarla yaldız bezemelere doğru ilerlemeye koyuldu, ben de bir sütuna yaslanıp başımın üstündeki kemerleri seyrederek beklemeye başladım. Geri döndüğünde (bu arada kendime oturacak bir bank bulmuştum), kilisenin hazine dairesini gezmemizi önerdi ve kalkmama yardım ederek beni peşi sıra nefe doğru sürükledi. İki bilet aldık ve elektrikle aydınlatılmış dar bir capellaya girmek için başımı eğmem gerekti. Duvarlar boydan boya camlı dolaplarla kaplıydı, içlerinde silahlar, çanak çömlekler sergileniyordu. Vitrinler boyunca iki yaşlı adamın peşini izledik ve ikide bir birbirlerine ilgi çekici bir şey göstermek için önümüzde durup dakikalarca kazık gibi dikildiklerinden sık sık durup beklemek zorunda kaldık. Onlar tamamen öne doğru eğilmiş, gözlüklerini çıkarmış, bir kundaklı yay önünde durduklarında (ömürlerinde hiç kundaklı yay görmemiş mübarekler diyesi geliyor insanın), aradan sıvışıp önlerine geçmeyi becerdim. Odada tur at-

tım ve çıkıp vaftizevinde bir direğin dibinde Edmondsson'u beklemeye koyuldum.

52.

Dışarıda, ışık gözlerimi kamaştırıyordu. Edmondsson iç avluda yanıma geldi, elini yüzüne siper ederek gözlerini güneşten korumaya çalışıyordu. Kilisenin önünde, yan yana, gözlerimizi büzüştürerek birbirimize ne yapacağımızı soruyorduk. İtalyan resim kitabının sayfalarını çeviren Edmondsson, ziyaretlere devam etmek istiyordu. Bense onu bundan caydırmaya çalışıyordum. Serinkanlı azmi karşısında (beni dinlemiyordu) inadından vazgeçmeyeceğini anladım. Tek başıma otele döndüm.

53.

Akşam üzeri Edmondsson yanıma geldiğinde pencereden bakmaktaydım. Yatağın üzerine oturup ayakkabılarını çıkardı. Öne doğru eğilip bana Akademi Müzesi'nde Sebastiano del Piombo'nun çok karanlık, büyüleyici üç tablosunu keşfettiğini söyledi, sonra ayaklarını ovuşturmayı sürdürürken bu ressamın resim sanatı konusunda ne düşündüğümü sordu. Söylemesi zordu. Bir süre sonra sorusunu yinelediği için kendisine bundan böyle resim konusunda fikir yürütmek niyetinde olmadığımı itiraf ettim. Elbisesini çıkarmış, valizinde spor eteğini arıyordu. Ona artık tenis oynamak istemediğimi de söyledim. Bunun üzerine Edmondsson elbisesini yeniden giyindi, beni çok sıkıcı buluyormuş "Zaten şortum yok," dedim.

54.

Akşam yemeğinden biraz önce dışarı çıktık. Edmondsson elimi tutmuştu ve sokakta konserleri, tiyatro gösterilerini duyuran du-

var afişlerini, ölüm haberlerini bildiren küçük ilanları okuyarak ağır ağır yürüyorduk. Bunlardan birinde siyah bir çizgiyle çerçeve içine alınmış beyaz bir kâğıtta, yirmi üç yaşında genç bir erkeğin ölümü hüzünlü bir biçimde duyuruluyordu. Afişi çekip yırttım.

55.

Dolaşmayı sürdürdük. Edmondsson tuhaf bir şekilde yüzüme bakıyordu ve üzerime çevrili bakışları beni rahatsız ediyordu. Kendisine kibarca artık bana bakmamasını söyledim ve bir süre kendimi daha iyi hissettim. Mağazaların vitrinleri önünde oyalandık, bir kahveye girdik.Dekorları ahşap doğrama dekore edilmiş bir yerdi burası. Loş salonda kadife minderli sandalyelere oturmuş yaşlı kadınlar uzun kaşıklarla meyveli dondurma yiyorlardı. Boğuk sesle konuşuyorlardı. Edmondsson kartı önüme açmıştı. Hiçbir şey içmek ya da yemek istemiyordum. Garson kız masanın başında bekliyordu. Sırf onun tepemde daha fazla beklemesini önlemek ve bir an önce uzaklaşmasını sağlamak amacıyla bir damblanş ısmarladım.

56.

Önümdeki damblanşın eriyişine bakıyordum. Sıcak çikolata tabakasının altında vanilyanın fark edilmeyecek bir biçimde eriyişini seyrediyordum. Daha kısa bir süre önce tamamen topak halindeyken, şimdi beyazlı, kahverengili akıntılar halinde ağır ağır ilerleyişine bakıyordum. Kıpırtısızca durmuş, gözlerim tabağa dikili hareketsiz bakıyordum. Kıpırdamıyordum. Ellerim masanın üzerinde donmuş kalmış, tüm gücümle hareketsizliği korumaya, onu alıkoymaya çalışıyordum, ancak hareketin gövdemde de aktığını bal gibi duyumsuyordum.

58.

Yolumuzu şaşırdık. Kaybolmuştuk. Edmondsson beni merkezdeki küçük alanda bekliyordu ve ben de aşina olduğum birkaç bina ya da manzara bulabilmek düşüncesiyle meydanın çevresindeki küçük sokaklara dalarak etrafında tur atıyordum. Nafile. Bitmek bilmeyen bu geziden bitkin düşmüş bir halde (güneş batıyordu) vaporetto ile dönmeye karar verdik. İstasyonun iç kısmında Edmondsson bilet alırken ben de gidip bir duvar panosundaki kent planına baktım. Yanımda bir kadın parmağının çizdiği yol bir türlü bitmek bilmiyordu. Canımı sıkıyordu, hiçbir şey göremiyordum. Elinin üstüne parmağımla pıt pıt dokunuverdim.

59.

Otel yakınlarında bir lokantada akşam yemeği yedik. Odaya dönüşümüzde paltomu çıkarma zahmetine bile katlanmadan yatağın üzerine oturdum. Bir elim ensemin altında aheste aheste sigara tüttürüyordum. Tavana bakıyordum. Edmondsson karşımda bir sandalyeye oturmuştu. Zaman zaman akşam yemeğindeki konuşmamızı bölük pörçük birbiriyle bağlantısız olarak tekrar ediyordu. Lokantada Edmondsson yataklı vagonda yer ayırtmaktan söz ettiğinde, boşuna zahmet etmemesini söylemiştim. Paris'e dönmek niyetinde de değildim (kararım kesindi).

60.

Ertesi gün, aşağı yukarı hiç dışarı çıkmadım. Pascal'ın *Düşünceler* adlı yapıtını okudum (bardaki masalardan birinin üzerinde duran İngilizce bir cep kitabından maalesef).

61.

Edmondsson'u oldukça az görüyordum. Doğru dürüst pek otele uğradığı yoktu. Otelin yemek salonunda birlikte yediğimiz öğle yemeğinden sonra kahve içmeye bara geçiyorduk. Yüksek taburelere yan yana oturuyor, şundan bundan söz ediyorduk. Örneğin Edmondsson bana sabahleyin ne yaptığını anlatıyordu. Daha sonra ben odama çıkıyordum ve Edmondsson akşam üstüne kadar ortalıktan kayboluveriyordu. Kimi zaman akşam yemeğinden sonra da çıktığı oluyordu. Böylece bir akşam Mozart'ın ve Chopin'in parçalarının çalındığı bir konsere katıldı.

62.

Oklarla oynarken sakin, dinlenmiş oluyordum. Kendimi yatışmış hissediyordum. Boşluk beni her dakika biraz daha büyüyerek sarıyordu ve kafamdaki tüm gerilim izleri yok oluncaya kadar bu boşlukla doluyordum. O zaman -baş döndürücü bir hareketle- oku nişan tahtasına fırlatıyordum.

63.

Gazete bayiinden bir blok mektup kâğıdı almıştım ve odamda, büyük yuvarlak masaya oturmuş, kâğıdın üzerine iki büyük kolon çizmiştim. Birinci kolona beş ülkenin adını yazmıştım: Belçika, Fransa, İsveç, İtalya ve ABD. Yan taraftaki ikinci kolonaysa ok partisinin sonuçlarını kaydediyordum. Eleme sınavı niteliğindeki bu ilk aşamadan sonra en çok toplam puan almış olan iki ulusal takım arasında bir karşılaşma düzenledim. Finalde Belçika ile Fransa karşı karşıya kaldı. İlk andan başlayarak alabildiğine konsantre olmuş olan benim halkım beceriksiz Fransızlar karşısında üstünlüğü kolayca ele geçirdiler.

64.

Mondrian'ın resminde benim hoşuma giden hareketsizliğidir. Hiçbir ressam hareketsizliğe bu kadar yakından yaklaşmamıştır. Hareketsizlik hareket yokluğu değil, hareketin her türlü perspektifinden yoksunluk demektir, hareketsizlik ölümdür. Resim genelinde hiçbir zaman hareketsiz değildir. Satrançta olduğu gibi Mondrian'ın resimlerindeki hareketsizlik dinamiktir. Her parça, hareketsiz bir güç olan her parça, güç halinde bir harekettir. Mondrian'da hareketsizlik durağandır. Belki de bu yüzden Edmondsson, Mondrian'ı can sıkıcı buluyor. Oysa beni rahatlatıyor Mondrian. Elimde bir ok, dolabın kapağına asılı nişan tahtasına bakıyordum ve kendi kendime bu nişan tahtasının neden bana Jasper Johns'tan çok Edmondsson'u düşündürdüğünü soruyordum.

65.

Kâbuslarım katıydı, geometrikti. Kanıtları kestirmeydi, insanın kafasına tebelleş oluyordu: Örneğin beni sarıp sarmalayan ve merkezine çeken bir hortum. Ya da gözlerimin önüne yerleştirilmiş, bir parçanın yerine bir başkasını koyarak, iyileştirmek için ardı arkası kesilmeyen düzeltmeler yaparak, yapısını alabildiğine değiştirmeye çalıştığım doğru çizgiler. Birkaç gündür oklarla o kadar çok oynuyordum ki geceleyin uykumun arasında nişan tahtalarının görüntüleri gözlerimin önünden gitmiyordu.

66.

Edmondsson yemekten sonra akşamı otelde geçireceği zaman, kendisini barda bir kadeh içki içmeye davet ediyordum. Radyo tezgâhın gerisinde müzik yayını yapıyordu. Bir süre sonra barmen taburesinden ayrılıyor ve Edmondsson'un gelişinden önce kurmuş olduğumuz dostça ilişkilerden cesaret alarak kendisine yöneltti-

ğim gülümsemelere aldırmadan (başlangıçta, barmen dostum adını takmıştım ona) asık suratla siparişlerimizi alıyor ve sessizce istediklerimizi veriyordu.

67.

Bir akşam Edmondsson'dan yemeği her zamankinden erken ememizi istedim, çünkü sekiz otuzda Avrupa Kupa Galipleri Kupası'nın 8. finalinin rövanş maçında Milano Inter, Glasgow Rangers ile karşılaşacaktı. On beş gün önce, İskoçya'da iki takım sıfır sıfır berabere kalmıştı. Yemekten sonra Edmondsson benimle otelin televizyonunun bulunduğu salona geldi. Maç hemen başladı. Savunma halinde toplanmış olan İskoçyalılar çelişkili bir oyun çıkarıyor, zarar vermek için topu kesmeye çabalıyorlardı. Ekranla aramızdaki mesafe bir metre bile yoktu. Edmondsson bir kanepeye yarı uzanmış durumda maçı arkamdan izliyordu. Oyunculardan birini bana benzetiyordu. Karşı çıkıyordum (yüzü çilden geçilmeyen kızıl saçlı zıpırın tekiydi). "Evet biraz," diyordu, "koşturuş tarzı öyle." "Şişşt," diyordum: (Çünkü Edmondsson benim koşuş tarzımı biliyor muydu ki?). Haftaymda Milano Inter iki sıfırdı. Maçın bitiminde yeniden odaya çıktık.

68.

Sabahleyin uyandığımda, gün ışığının, kapalı gözlerimin gerisinden, loş, sonsuz bir deniz gibi bağışlanamaz şekilde donup kalmış bir halde gelişini görüyordum.

69.

Kimi zaman gözümü bile açmadan gecenin bir yarısında uyandığım oluyordu. Gözlerimi kapalı tutuyor ve elimi Edmondsson'un

kolu üzerine koyuyordum. Ondan beni avutmasını istiyordum. Tatlı bir sesle hangi açıdan avunmak istediğimi soruyordu. "Beni avut" diyordum. "İyi ama hangi bakımdan," diyordu. "Beni avut," diyordum (to console, not to comfort).*

70.

But when I thought more deeply, and after I had found the cause for all our distress, I wanted to discover its reason, I found out there was a valid one, which consist in the natural distress of our weak and mortal condition, and so miserable, that nothing can *console* us, when we think it over** (Pascal, Düşünceler).

71.

Öğle uykusundan sonra, hemen kalkmıyordum. Hayır, beklemeyi yeğliyordum. Vücudumun bilincinde olmadan, düşünüp taşınılmayan el kol hareketlerinin rahatlığıyla bana hareket etme olanağı sağlayan içgüdü er geç geliyordu.

72.

Edmondsson Paris'e dönmek istiyordu. Bense daha çok kararsız görünüyor, bir yere kıpırdamak istemiyordum.

---

* İngilizce, rahatlatmak değil avutmak (Ç.n.)

** Ama daha derin düşündüğümde ve sonra bütün sıkıntılarımızın nedenini bulduktan sonra bunun nedenini keşfetmek istedim. Zayıf, ölümlü ve sefil insanlık halimizin doğal sıkıntılarına dayanan geçerli bir sebep olduğunu buldum. Öyle ki iyi düşünüp taşındığımızda hiçbir şey bizi **avutamaz.** (Ç.n.)

73.

Otelin yemek salonunda karnımızı doyururken, Edmondsson'un bakışlarını üzerimde hissediyordum. Sessizce yemeğimi yemeyi sürdürüyordum. Ama odama çıkmak, yalnız kalmak istiyordum. Üzerime çevrili bakış istemiyordum artık. Kimsenin beni görmesini istemiyordum.

74.

Artık konuşmak istemiyordum. Odamda pardösümü sırtımdan çıkarmıyor, bütün gün oklarla oynuyordum.

75.

Edmondsson beni bunaltıcı buluyordu. Onun böyle söylemesine ses çıkarmıyor, oklarla oynamayı sürdürüyordum. Bana oyunu kesmemi söylüyordu, yanıt vermiyordum. Okları nişan tahtasına atıyor, sonra da gidip topluyordum. Edmondsson pencerenin önünde dikiliyor, gözlerini ayırmadan bana bakıyordu. Benden bir kez daha şu işi durdurmamı istedi. Ona var gücümle bir ok fırlattım, gidip alnının ortasına saplanıverdi. Dizlerinin üstüne yere yığıldı. Yanına yaklaşıp oku çektim (titriyordum). "Önemli değil," dedim, "hafif bir sıyrık, hepsi o kadar".

76.

Edmondsson kan kaybediyordu, onu odanın dışına sürükledim. Resepsiyona indik. Koridorlarda koşturuyor, doktor arıyorduk. Otelin büyük salonunda onu bir sandalyenin üzerine oturtup soluk soluğa dışarı çıktım. Ama nereye gidecektim? Sokaklarda koşuyor, koşuyordum. Durdum, apar topar geri döndüm. Otele dön-

düğümde, Edmondsson'un etrafına insanlar toplanmıştı. Omzuna bir battaniye atmışlardı. Bir adam alçak sesle bana onun hastaneye kaldırılacağını, ambülansın birazdan geleceğini söyledi. Kendimi tükenmiş hissediyordum, hiç kimseyi görmek istemiyordum, otelde yürüyordum, barda viski içtim. Hastabakıcılar sonunda geldiler. Edmondsson'un ayağa kalkmasına yardım ettim, beline sarılarak kendisine destek oluyordum, başını omzuma dayıyordu. Sokağa çıktık, tekneye bindik. Tekne hemen hareket ederek suları yara yara son sürat yola koyuldu. Ben öndeydim. Gözlerim açıktı, yüzüme rüzgâr çarpıyordu. Arkamı döndüm ve küçük bankın üzerine oturmuş olan Edmondsson'u gördüm. Yüzü solgun mu solgundu. Omuzlarında kırmızılı siyahlı bir battaniye vardı.

77.

Edmondsson bankın üzerine uzandı, göğsünü battaniye ile örttü. Başı kalkık, gözleri açık, öylece uzanmış halde duruyordu. Kanalda son sürat ilerliyorduk. Kabinde dümeni kullanan sağlık görevlisine bakıyordum. Her dönemeçte Edmondsson banka biraz daha kapanıyordu. Daha uzun bir eğri çizildiğinde kolları yığılıp kaldı, elleri yeniden gevşedi, yere yığılıverdi. Bir görevli onu kaldırmama yardımcı oldu, sırtını banka verip yere oturttuk. Bilincini yitirmişti. Hastaneye geldiğimizde onu bizlerin taşıması gerekti. Görevlilerin yanında yürüyordum, Edmondsson'un elini avuçlarımın içinde tutuyordum. Bir koridorda, orada beklememi söylediler.

78.

Bir bankın üzerine oturup bekledim. Upuzun uzayıp giden bembeyaz koridor ıssızdı. En ufak bir gürültü yoktu, yalnızca eter kokusu egemendi: Bana acı veren somut ölümün ortaya çıkması. Bankın üzerinde susup duruyordum, gözlerimi yumuyordum. Zaman

zaman biri koridora giriyor, önümden geçiyor ve koridorun öte başına doğru yürümeyi sürdürüyordu.

79.

Kalktım ve bankın önünde birkaç adım yürüdüm. Ağır ağır uzaklaşıyor, koridorun dibine doğru ilerliyordum. Camlı kapıyı açtım ve servis asansörü ile bir merdivenin bulunduğu dar, açık, loş bir salona vardım. İlk basamağa oturup sırtımı duvara vererek tepemde bir gürültü duyuluncaya kadar orada kaldım. Ayağa kalktım ve merdiveni çıktım. Yukarda sola saptım ve uzun bir koridora daldım. İki yanımda duvarların üst kısımlarına pencereler açılmıştı. Durup bir görevliye "Şey nerede" dedim... gerisini anımsamıyordum. Tuhaf bir şekilde yüzüme bakıp gözlerini üzerimden ayırmadı. Adımlarımı hızlandırıp başka bir merdiveni çıktım. Üçüncü katta, asansörün karşısında bir banka oturdum. Bir süre sonra önümdeki otomatik kapılar açıldı. Asansöre bindim. Çok geniş ve griydi. İniş düğmesine bastım. Otomatik kapılar gerisin geri kapandı. Kabin hareket etmeye koyuldu, ağır ağır indi. Sonra hareketsizleşti. Otomatik kapılar açıldı. Asansörden çıkıp koridorun camlı kapısını ittim. Edmondsson oradaydı.

80.

Beyaz koridorda kucaklaştık.

PARİS

1.

Edmondsson (aşkım) Paris'e döndü.

2.

Gittiği sabah gara kadar ona eşlik ettim; valizini taşıyordum. Peronda, kompartımanın açık kapısı önünde onu kucaklamak istedim: Usulca itti beni. Kapılar bir bir kapandı. Ve tren tıpkı bir giysinin yırtılışı gibi hareket etti.

3.

Günlerce otelden ayrılmadım. Çıkmıyordum, odamdan dışarı adımımı atmıyordum. Kendimi ateşli hissediyordum. Geceleyin sancılar alnımı mahvediyordu, gözlerim yanıyor, haşlanıyordu. Ortalık kararmıştı, başım ağrıyordu. Acı, varlığımın yüce güvencesi, tek güvencesiydi.

4.

Acı çekiyordum; hastanede çektirme işlemlerini yeni tamamladığım alın ve burun radyografileri bir sinüzit başlangıcının varlığını gösterdi. Beni muayene eden doktor ponksiyon yapıp yapmamakta kararsızdı; çekimser kalıyordu, kuvvetli ışığın altında filmlere bakıyordu. Sonuçta iltihaplanmanın seyrine bakmayı ve birkaç gün sonra yeni bir film çekip ona göre sonra durumu değerlendirmeyi kararlaştırdı. Yumuşak bir müdahalenin her an mümkün olabileceğini söyledi.

5.

Elimde filmlerimle odasından çıkıp hastanenin resepsiyonuna giderek oda istedim. Kayıt kabuldeki hemşire Fransızca bilmiyordu, ama benim yanımda oturan bir bey, anlaşmakta güçlük çektiğimizi görünce isteğimi çevirmeyi önerdi. Sonra filmlerimi zarflarından çıkarıp kafatasımı koridordaki herkese gösterdiğim sırada, hemşire bana sabırlı olmamı söyleyip birkaç dakika sonra yanında, pek de uysal görünmeyen hayli yaşlı bir başka hemşireyle yeniden göründü. Çeviriyi yapan beyefendi birkaç gün içinde ameliyat olacağımı ve tıbbi müdahaleden önce o günden başlayarak birkaç gün hastanede kalmak istediğimi çevirdi. Hemşire, beyefendiye beni tedavi eden doktorun adını sordu. Beyefendiye bunu bilmediğimi söyledim, o da bu sözleri kuşkuyla çevirdi. Sonuçta koridorun bitimindeki bir odaya alındım.

6.

Burası iki yataklı bir odaydı. Duvarlar beyaz boyalıydı, yataklar beyazdı. Yarı açık bir kapı, koşut kenarlı, tabanı düz yüksekçe nal şeklinde bir küvetin bulunduğu tuvalete açılıyordu. Odadaki ikinci yatak (battaniyesi yoktu) boştu, iki heyula yastık çarşafların üzerinde duruyordu. Tenis raketimi bir sandalyenin üzerine bıraktım, yerleştim, pencereyi açtım. Bir avluya bakıyordu. Karşı duvardaki pencerelerse başka odalara açılıyordu.

7.

Avluda hemen hemen hiçbir şey olmuyordu. Zaman zaman, karşımda bir odada bir adam dolaşıyordu. Ak saçlı, divitin pijama giyinmiş, yaşlı bir adamdı bu. Kimi zaman penceresinin önüne dikiliyordu ve karşılıklı olarak birbirimizi süzüyorduk. İkimiz de gözlerimizi kaçırmaya yanaşmıyorduk. Aradaki mesafe bakışların

keskinliğini her ne kadar azaltıyorsa da birkaç dakika sonra birbirimizi süzmeyi sürdürürken, şakakların alt kesimindeki seğirmeleri hissetmeye başlıyordum, ama gözlerimi kaçırmıyordum; hayır, onları yumuyordum.

8.

Sigaram kalmayınca, sıcacıkça pardösümü giyiniyor, kaşkolumu sarınıyordum. Kapıyı arkamdan kapatıp koridoru takip ederek çıkış kapısına ulaşıyordum. Bazen bir yaya yolunda gözümün aşina olduğu bir hemşireye gülümsüyordum. Sokakta bayinin önünde duruyor, sonra genellikle karşıya geçip bir kahve içiyordum. Tezgâhtaki delikanlı beni tanımaya başlamıştı. Expresso kahveme birkaç damla soğuk süt kattığımı biliyordu. Dışarı çıkınca gidip birkaç gazete alıyor ve onlara bakarak hastaneye dönüyordum.

9.

Hastanenin büyük salonu bekleşen insanlarla dolu oluyordu hep. Koridorlarda sedyeler, yiyecek artıkları görüyordum. Kimi zaman döşeme ıslak oluyordu. Hemşireler bir şeyler yıkıyor, sıvaları siliyorlardı. Eter kokusu bir anda yerini Javel suyunun keskin kokusuna bırakıyordu.

10.

Hastaneye yattığımdan bu yana, bir başka deyişle iki gündür oda benim varlığımdan izler taşıyordu. Başucumdaki masanın üzeri yığınla gazete dolu, pardösüm bir askıya asılı, diş fırçamla macunumu koyduğum bardağımın içi kül ve sigara artığı doluydu. Zaman zaman kafatasıma bakmak için filmlerden birini zarfından çıkardığım oluyordu; onu tercihen pencerenin önünde inceliyordum,

saydam filme kollarım öne doğru gerili olarak bakıyordum. Beyaz, uzun bir kafatasıydı. Alın kemikleri şakakların üst kısmında daralıyordu. Ağızdaki dört diş dolgusu açıkça belli oluyordu. Kesici dişlerin uç kısımları kırıktı, biri düzenli bir şekilde, öteki yalnızca bir yandan kırıktı ve parıltısı yoktu. Gözler alabildiğine beyaz, telaşlı ve çukurdu.

11.

Hemşireler çoğu kez bana karşı çok iyiydiler. Yalnızca servis şefiyle aramız iyi değildi, hayli diş biliyordu bana. Ne zaman odaya girecek olsa, yavaşça yatağımın etrafını dolanıyor, kuşkuyla yüzüme bakıyordu. "Vietato fumare,*" diyordu. "No comprendo,**" diyordum alçak sesle, sakince. "Vietato fumare," diye yineliyordu, "vietato." Ve odayı havalandırmak için pencereyi açıyordu. Perdeler rüzgârın önü sıra uçuşmaya başlıyordu, başucumdaki masanın üzerinde yer alan gazeteler uçuşuyordu.

12.

Yemekler belli saatlerde odama getiriliyordu, ağzımı bile sürmüyordum onlara. Sırf meraktan, ne var diye tepsinin içine şöyle bir bakıyordum; pürelerin yalnızca renkleri değişiyordu, bir gün açık sarıysa öbürsü gün turuncu oluyordu. Tepsi masanın üzerinde bırakıldığı yerde, saatlerce öyle kalıyordu. Kimi zaman önünden geçerken, tadına bakmak için parmağımı püreye batırıp emiyordum. Tadı tuzu yoktu. Benim yediğim en iyisiydi. Hastanenin yanındaki sık sık uğradığım kahve öğlende yemek servisi yapıyordu. Delikanlıyla anlaşmıştım, odama yemek ve yanında yarım şişe chianti getiriyordu (gündelik şarapları dostlar başına, insanı karıncalandırıyordu). Yemekten sonra tepsiyi kahveye bırakmaya gidiyor

* İtalyanca, sigara içmek yasak (Ç.n.)
** İtalyanca, anlamadım (Ç.n.)

ve yemeğin parasını ödüyordum. Hemencecik ayrılmıyordum oradan. Hayır, acelem yoktu, tezgâhta bir expresso kahve içiyordum, delikanlıya bir grappa ikram ediyordum.

13.

Hastanenin ana koridorunu geçerken, doktorumun çalışma odasının kapısını tıklattığım oluyordu. Başımın üstündeki küçük yeşil ışık yanar yanmaz giriyordum. Masanın önünde ayakta bekliyordum. Doktorum yazısına devam ediyordu. Bir ölçüde onu rahatsız etmiş gibi bir duyguya kapılıyordum. Fakat hayır, beni oturtuyor, son derece güleç bir yüzle elimi sıkıyordu. Şundan bundan konuşuyorduk. Kırk yaşlarında, Fransızcayı bir doktor için alabildiğine dikkat çekici derecede güzel konuşan sıcak bir insandı. Bana sorular soruyor, ihtiyatlıca yanıtlar veriyordum. Daha en başta bile açık kalpli olmamıştım doğrusu ona karşı. Hayır, tarihçi olduğum halde onu toplumbilimci olduğuma inandırmıştım. Sözlerime ilgi duyuyora benziyordu ve eğer beni sevimli bulmuyorsa kuşkusuz kafasını kurcalıyordum sanırım, hani tıpkı, kasvet verici bir on dördüncü yüzyıl ressamının insanın kafasını kurcalayabileceği gibi. Boş zaman bulur bulmaz odamda geçirmeyi ihmal etmiyordu. Yatağın kenarına oturuyordu ve bir şeyler konuşuyorduk. Sağlık durumumdan en ufak bir kuşkusu olmadığı halde (sinüzit onun gözünde, son derece sıradan bir şeydi), gerçek bir nezaketle, bütün gün bu hastane odasında tek başıma canımın sıkılmasından korkuyor gibiydi ve bir gün öğleden sonra, neredeyse ıkına sıkına geldi ve karısının ve kendisinin akşam yemeğinde beni aralarında görmekten memnun olacaklarını söyledi.

14.

Akşam olmuştu, bürosuna, doktorumun yanına gittim. Kestane rengi bir elbise giyinmiş, masanın üzerine oturmuş, gazete okuya-

rak beni bekliyordu. Gazeteyi özenle katlayıp beni omzumdan dışarı sürüklerken, koç yumurtası sevip sevmediğimi sordu. "Evet, ya siz?" dedim. O da seviyormuş. Hastaneden çıktık ve sokakta yine karşılıklı olarak zevklerimizden söz ettik biraz. Oturduğu daire hastanenin iki adım ötesinde bulunuyordu. Yukarı çıkmadan önce, karnıma hafif bir yumruk atarak bana küçük bir sır verdi: Annesi yemeği karısından güzel yaparmış.

15.

Doktorumun karısı bizi antrede karşıladı. Kibarca elini sıktım (merhaba efendim), sağıma soluma bakındım, küçük kızlarının kafasına parmağımı bastım, kaşla göz arasında ortadan kayboluverdi. Anne üzgünce gülümsedi, pardösümü bir sandalyenin arkalığına yerleştirip beni salona aldı. Yavaşça odayı dolandım, kitaplıktaki kitapları inceledim, pencereden bakmaya gittim. Ortalık kararmıştı. "Umarım koç yumurtasını seversiniz," dedi ev sahibesi. "Evet, seviyor," dedi doktorum. Arkamı dönmeden camın oluşturduğu aynada silüetinin belirişini izliyordum. Gidip oturdu, karısı da onun yanına yerleşti. Kanepede onların ortasında küçük bir yer kalıyordu bana, ama son anda oraya oturmaktan vazgeçtim, bir kenarda bekleyen bir sandalyeye oturdum. Birbirimize gülümsedik. Aperitif sırasında -pembe, acı ve baloncuklu olmak gibi tüm sakıncalı şeyleri bir araya getiren bir sıvı- değişik ilgilerle resimden ve yat gezilerinden söz ettik. Yatışmıştık, uzun uzun tartışmaya girişiyordum, hatta bir şaka bile yaptım. Doktorumun karısı İngilizlere özgü bir nükte anlayışım olduğunu söyledi.

16.

Aperitiften sonra doktorum karısının flambe koç yumurtası hazırlamasına yardım etmek üzere mutfağa gidince, uzun süre beni kapının ardından gözetledikten sonra, yeniden salona dönmüş olan evin küçük kızıyla kendimi baş başa bulmuştum. Sandalyemin çev-

resinde iki tur attıktan sonra gelip yanımda dikildi, elini temkinlice bacağımın üstüne koyup gülümsedi. Ona Fransızca bilip bilmediğini sordum. Bacaklarını birleştirip dimdik durdu, başını uzun uzun sallayıp evet işareti yaptı. Birkaç sözcük sordum, Fransızca biliyordu. Şaşkınlıkla yüzüme baktı. Gözleri kömür gibi siyahtı. Saçları da siyah ve lüle lüleydi, kırmızı beyaz askıları olan bir pantolon giymişti. Yanıt vermediği için, öne doğru eğilerek kendisine masal anlatmamı isteyip istemediğini sordum. Onun yanına, yere, halının üzerine oturdum ve alçak sesle Titanic faciasını anlatmaya başladım. Hikâyem onu çok eğlendirmiş olmalıydı, çünkü gül ha gül! Önceleri utana sıkıla, başı önünde, sonra açık açık, kurtarma teknesinde kürek çekmeye başladığımdan bu yana da gözlerimin içine minnet duygusuyla bakarak durmadan gülüyordu.

17.

Viskiyle flambe edilmiş koç yumurtaları nefisti. Sos almam önerildi, kadehime yeniden şarap konuldu. Ev sahibesi aramız da çok az bir yaş farkı olmasına karşın evladıymışım gibi davranıyordu bana. Sol yanıma oturmuş, bakışlarıyla sofrayı gözden geçirip bir şeyin eksik olup olmadığını anlamaya çalışırken sorular soruyor, briç bilip bilmediğimi öğrenmek istiyordu. "Hayır," dedim. "Fakat sanırım tenis oynuyorsunuz," dedi doktorum. "Ohoo, hem de nasıl," dedim. "Gerçekten mi," dedi karısı. "İsterseniz... yarın... kulüpte... hava güzelse tabii. İster misiniz?" "Ohoo, hem de nasıl," diye yineledim. Hemen o anda ertesi sabah için bir ikili karma maçı kararlaştırdı, ben onun bir hanım arkadaşıyla oynayacaktım. "Çok iyi bir oyuncu, göreceksiniz." Kendisine dalgınca teşekkür ettim, ardından biraz kararsız kaldıktan sonra doktoruma şortumun olmadığını itiraf ettim. Pratik bir adam olan doktorum, hemen çaresine bakacağını söyledi. Ağzını sildi, sofradan kalkıp elinde peçetesiyle bitişikte bir odaya girdi. Bir süre sonra yeniden göründü, getirdiği şortu tabağımın yanına bıraktı. Sonra yeniden oturup kendi kendine tenis partisi için en kolay buluşma yerinin neresi olacağını sormaya koyuldu. Bu sorun onun

için işin en önemli kısmı olmamalıydı. Uzun uzun düşündükten sonra bürosunda düzenlemesi gereken evraklar olduğunu söyleyerek ertesi sabah sekiz buçuk gibi beni hastanedeki bürosunda bekleyeceğini söyledi. Bunun gerçekten harika bir şey olacağını söyledim, buna sevindi. Yemeğin bitiminden biraz önce, farkında olmadan ağzımı şortla silmeye hazırlandığım sırada, doktorumun karısı şortu elimden alıp konuşmasına ara vermeden elime bir peçete tutuşturdu.

18.

Salona geçmiştik; bir koltuğun ortasına gömülmüş, yuvarlak bir bardaktan bir yudum konyak içerken soğuk bir bakışla sol elimden gevşekçe sarkan doktorumun şortuna bakıyordum. Hiç kuşku yok ki benim için çok büyüktü. Onu yeniden masanın üzerine koyarak "Hayır, olanaksız," dedim. Kayısı rengi pamuklu bir pijama giyinmiş olan küçük kız derhal sandalyesinden indi, şortu alıp başına geçirdi. Ellerini çırparak odada tur atmaya başladı. Yatmaya gitmeye razı olmadığından, bir süre sonra doktorum, kararlı bir sesle saatin on bir buçuk olduğunu söyledi. Bunun üzerine küçük kız yarı yarıya ikna olmuş gibi göründü. Yatmaya gitmeye hazırdı, ama tuhaf bir şekilde konuğu öpmeye yanaşmıyordu. Bu öpücüğü beklediğimi açık açık belli etmemek için ilgisiz bir sesle annebabasından çocuğun adını sordum. "Laura," dedi yavaş yavaş sabrı taşmaya başlamış olan doktorum yavan bir sesle. Koluyla afacanı yakaladı, yüzünü yanağıma yaklaştırdı ve koltuğunun altına kıstırıp dışarı sürükledi.

19.

Hastaneye geldiğimde tüm ışıklar sönmüştü. Büyük salon karanlıktı. Camlı, ışıklandırılmış bir bölmede hemşireler alçak sesle bir şeyler konuşuyor, örgü örüyorlardı. Masanın üzerinde bir termos

ve bir bisküvi kutusu duruyordu. Gürültü etmeden bölmenin önünden geçip ana yola yöneldim. Koridorların köşesinde mavi gece lambaları yanıyordu. Yavaşça odamın kapısını açtım ve karanlıkta soyundum.

20.

Ertesi sabah uçuk sarı bir gömlek ve bez bir pantolon giyinip tenis raketim elimde doktorumun yanına gitmek üzere erkenden odamdan ayrıldım. Hastanenin koridorları aydınlıktı, camlı bölmeler ışıldıyordu. Küçük bir grup hemşirenin konuştukları son derece aydınlık bir salona geçtim ve koridorun dibinde, pijamalı bir hastanın yanında doktorumu gördüm. Başında bir bob, bacağında şort, elleri arkada koşu antrenmanı yapıyordu. Elimi sıktı ve sertçe başını sallayarak canının sıkıldığını, çünkü hastane yönetiminin bürosunu kilitlemiş olduğunu söyledi "Ve her pazar böyle oluyor," dedi, kapıya raketle vurarak.

21.

Ana koridorda, yan yana çıkış kapısına doğru yürürken bir bey, doktorumun yanına yanaştı. Şapkası avuçlarında, üzgün bir tavırla bir dizi sorular sordu. Doktorum bu sorulara kısa ve özlü yanıtlar verirken, bir yandan da raketinin iplerini kontrol ediyordu. Adam ısrar ettiğinden, doktorum konuşmayı kesmek için başını kaldırdı ve kararlı bir sesle, günlerden pazar olduğunu ve pazar günleri çalışmadığını söyledi. Sonra yeniden eski sevimli halini takınarak yürümeye koyulurken, birden bana döndü ve bir şeyler atıştırıp atıştırmadığımı sordu.

22.

Kahvede bir pazar sabahı canlılığı egemendi, bir tür toplumsal,

iç karartıcı ve suskun bir tembellik. Güneş, salonun yarısına kadar giriyordu. Bir köşede, gölgede bir adam kaşığı kahve fincanının içinde çınçın karıştırarak gazete okuyordu. Doktorum başındaki bobu tezgâhın üzerine koymuş, öne doğru sarkmış, dil bilmenin verdiği kendine güvenle, garsona yönelip siparişleri almasını söylüyordu. Servisin yapılmasını beklerken tenis partisini göz önüne alarak bir dakika bile yerinde durmadan ısınma hareketleri yapmaya başladı. Gömlek ve beyaz şort olan, spor giysisi içinde göze batarak gevşek gevşek kollarını ve bacaklarını oynatıyordu. Delikanlı kahveleri önümüze bıraktı. Doktorum tezgâha dirseğini dayadı ve şöyle hızlı bir göz attıktan sonra ısınmaya belli belirsiz bir biçimde devam ederek reçelli bir ayçöreği gözüne kestirip başını geriye kaydırarak tıpkı çiroz yermiş gibi mideye indirdi. Sonra bir peçeteyle ağzını silerek şıralı parmaklarıyla koluma girdi ve birlikte geçirdiğimiz evvelsi akşamı anarak alçak sesle -sanki çok esrarlı bir şey söylermişçesine- karısının beni sevimli bulduğunu söyledi.

23.

Doktorumun karısı bizi tenis kulübünde bekliyordu. Sırtında kısa bir elbise restaurantın terasına oturmuştu. Başını geriye kaykıtmıştı ve gözlerine camları baklava dilimi biçiminde bir güneş gözlüğü takmıştı. Ötekilerden ayrı bir masada bulunuyordu, bir güneş şemsiyesinin altında. Yanında da iri kıyım sarışın bir delikanlı, suratı bir karış. Onların hizasına gelir gelmez, gözlüğünü çıkarıp, gülümseyerek bana delikanlıyı takdim etti: Ağabeyiymiş. Müşerref olduğumu söyledim. İri kıyım sarışın, sandalyesinde taş gibi duruyordu, hiç istifini bozmadı; ama doktorum kendisini öptürmek için eğildiğinde biraz sinirlenir gibi oldu. Yanlarına oturduk, raketleri masanın üzerine koyduk. Doktorum bir sandalyeyi destek ederek ayakkabılarının bağcıklarını bağlarken karısı, saat on birden önce yer ayıramadığını açıkladı. Şurdan burdan söz ederek, şakalaşarak bekledik. Hava güzeldi. Zaman zaman iri kıyım sarışın delikanlı, bitkince uflayıp pufluyordu.

24.

Konuşmanın akışı içinde -ve yalnızca o zaman, daha önce değil- doktorumun karısı, hanım arkadaşının ortak bir hanım arkadaşlarını görmeye kent dışına gideceği için randevusunu ertelediğini açıkladı. İkili karmada oyun arkadaşımın iri kıyım sarışın delikanlı olacağını anladım.

25.

Oyuna başlamak üzere kalkılacağı anda, doktorum üç numaralı korta doğru yüksek atlamacı hızıyla koştuğunda, sandalyesinde oturmakta olan iri kıyım sarışın, kız kardeşine oynamayacağını söyledi. Gözle görülür biçimde şaşırmış olan kadıncağız delikanlıya nedenini sorduğu için, delikanlı gerekçe söylemek zorunda olmadığını belirtti. Oldukça sert bir şekilde birbirlerini süzdüler, kadın el kol hareketleri yaparak çabuk çabuk konuşmaya başladı. Delikanlı soğukkanlıca oturuyor, hiç istifini bozmadan sakin sakin kardeşinin söylediklerini dinliyor, bir yandan da elinde bir kürdan azı dişini temizliyordu. Birkaç dakika sonra doktorun bir koşu yanımıza geldi, başı kalkık şöyle sorucu bir göz attı etrafa. Durumu öğrenince kayınbiraderinin önünde çömelip onu bizimle tenis oynamaya ikna etmeye çalıştı. Alçak sesle ona bir şeyler söylerken bir yandan da ufaktan ufaktan bacaklarına şaplaklar indirdi, yanaklarından makas aldı. Gitgide gerginleşen bir havayla dişlerini temizlemeyi sürdüren iri yarı sarışın, olumsuzca başını sallıyordu. Sonuçta, ayağa kalktı ve uzaklaşmadan önce, kürdanı ağzından çekerek cansız bir sesle cehenneme kadar yolumuz olduğunu söyledi.

26.

Doktorumun karısı çok üzgün görünüyordu. Doktorum yeniden oturmuştu ve kaygılı bir tavırla, sakinleşmeye gayret ederek elle-

rine bakıyor, onları birbiriyle kıyaslıyordu. Sonra bobunu başına giyip düzeltti. İçini çekerek ayağa kalktı, söylediğine kendisi de inanmadan korta gitmek gerektiğini söyledi. Porca miserica*. Yola koyulduk. Üç numaralı tenis kortu ağaçların arasında, kulüp pavyanonunun yüz metre kadar uzağında bulunuyordu. Çakıllı kumların üzerinde, son derece bakımlı yemyeşil çimenlerin arasında arka arkaya dizilmiş ağır ağır ilerliyorduk. Bir bahçıvan, şapkasını çıkarıp doktorumu selamladı, belki onun da doktoruydu. Korta yaklaştıkça neşesi yerine gelen doktorum, birçok kişiyle el sıkışıyor, parmaklıkların gerisindeki oyuncularla selamlaşıyordu. Korta iyice yaklaşıldığında adımlarını adamakıllı açtı, neşeyle, koşar adım kortun kapısı üzerinden atladı. Onun arkasında bir yaya yolunda sakin sakin yürümekte olan karısı bana küçük kızlarının anneannesinde olduğunu söylüyordu.

27.

Küçük kapı, dövülmüş topraktan, birbirinin benzeri olan ve yeni sulanmış bulunan üç korta girişi sağlıyordu. İlk iki kortu geçip daha şimdiden çoktan fon çizgisinde profilden serviste kendini denemeye başlayan doktorumun yanına vardık. Karısı el çantasını sahanın kenarına koydu, topuzlu saçlarını düzeltti ve küçük nazlı adımlarla gidip kocasının karşısına geçti. Daha kortta bir adım atmıştı ki son derece şiddetli bir servis gönderdi. Kendinden alabildiğine gurur duyan doktorum, gömleğinin omzunu tıpkı büyük oyuncular gibi kaldırarak tepkimin ne olacağını görmek için kibarca bana doğru döndü ve ellerim ensemde yeşil bir sandalyede oturduğumu görünce bağırarak gidip onun yerini almamı söyledi. Parmağımla hayır işareti yaptım. Israr etmedi ve çeneleri kenetlenmiş bir biçimde öne atılarak, karşı dikdörtgene aynı şiddette bir servis yolladı.

* İtalyanca, sefil domuz (Ç.n.)

28.

Doktorumla karısını üç numaralı kortta birbirinin karnına şimşek gibi toplar fırlatmakla baş başa bırakmış, ağır adımlarla kulübün bahçelerini dolanıyor, çakıllı kumun ayaklarımın altında çıtırdayışını dinleyerek bahçe içi yolları arşınlıyordum. Kimi zaman gözlerimle bir atışı izlemek için bir parmaklığın gerisinde duruyordum. Güneş beyin kaynatmaya başladığından, gezintime devam ederken, yanlamasına giderek bir koruluğa saptım, burada gölgelik bir yerde bir bank buldum. Tam karşıma düşen, etrafı ağaçlarla çevrili kortta, sıska, kıllı bacaklı üç genç adam tuhaf bir tenis maçı yapıyorlardı. Topa doğru iri adımlarla pat pat yürüyerek, son anda yerlerini almak için haldır haldır zikzaklar çizerek kalas gibi kaskatı bacakları üzerinde değişik yönlerde raket darbeleri indiriyorlardı. İçlerinden biri, sahanın soluna mı sağına mı yerleşmekle yerinde bir iş yapmış olacağını kestiremediğim adam, baldırlarını kaşıyarak parmaklık boyunca koşup duruyordu çoğu kez, raketi koltuğunun altında ha babam de babam top arıyordu. Yerden bir top almak için eğildikçe, düşmesin diye bir elini gözlüklerinin üstüne bastırıyordu. Sonra ufak adımlarla koşmaya başlayarak korttaki arkadaşlarından birine katılıyor, onun önünde topu çok yükseklere fırlatıyor, artistik buz patinajında olduğu kadar Fransız boksundaki hareketi de andıran umutsuz bir hareketle seke seke neşeyle ona vuruyordu.

29.

Yarım saat sonra restaurantın terasında, bu komik adamı boynunun etrafına bir havlu sarmış, bir cin-tonik kadehi önünde derin derin solur halde gördüm. Görünüşe bakılırsa arkadaşları onu terk etmişti, bir masaya tek başına oturmuştu. Bitişikteki masalardan birine oturdum, doktorumu beklerken soğuk bir bakışla içeceklerin listesinin bulunduğu kartı süzdüm. On dakika kadar sonra doktorum sırılsıklam tere kesmiş, haşatı çıkmış, ama mutlu olarak çıkageldi. Bir sandalyenin üzerine boylu boyunca uzanırken gurur-

la, "Altı-sıfır, altı-sıfır," dedi, sonra ayakkabılarını ve çoraplarını çıkardı. Henüz büyük bir keyifle arkaya doğru sırt üstü uzanmış. kollarını aşağı doğru sarkıtmış, havalandırmak için ayaklarını önüne doğru uzun uzun germişti ki bir garson gelip telefona çağrıldığını söyledi. Porca miserica. İç geçirerek kalktı, çoraplarını omuzuna atılı, çıplak ayakla terastan uzaklaştı, çakıllı yolu parmaklarının ucuna basa basa geçerek pavyonun küçük girişinden başını eğip içeri girdi. Kısa bir süre sonra geri çıktı ve çakıllı yoldan yeni baştan yüzünü gözünü buruşturarak geçip merdivenin başına gelince, ellerini hoparlör gibi yapıp duş alacağını söyledi. "Duş, duş," diye yineledi.

30.

Duştan sonra doktorum, bacağına bez bir pantolon, sırtına yavruağzı bir gömlek giyinmiş olarak yeniden göründü. Saçları ıslak ve arkaya taralıydı, üzerindeki tarak izleri olduğu gibi belli oluyordu. Alnından, burun kanatlarından birkaç damla su süzülüyordu. Oturmaya kalmadı, bir parmak işaretiyle garsonu çağırıp burnunu kaşıyarak karta baktı, üç pim's ısmarladı. "Pim's'i seversiniz, değil mi," dedi birden kaygıyla sandalyesinin üzerinde doğrulup garsonu çağırmaya hazırlanırken. "Evet, evet," dedim. Beylik bir el hareketiyle çabucak garsona, işine gitmesini işaret etti. Sonra bacaklarını kavuşturdu ve bana gülümsedi. Duşunu almış olan doktorumun karısı da aşağı yukarı pim'slerle aynı anda çıkageldi. Garson bardakları masanın üzerine dağıtırken, yanımıza oturarak bacaklarını bir sandalyenin üzerine uzattı, saçlarını geriye atmak için vücudunu dikleştirip arkaya doğru büktü. Garson tepsisiyle uzaklaştı. Doktorum bir yudum pim's içti, etrafına bakındı ve mutluluk denen şeyin işte bu olduğunu söyledi.

31.

Kadehimi bitirdim ve ayağa kalktım. Terası geçtim, pavyona gir-

dim ve kendimi restaurantın açık renk ahşaptan yapılmış bir salonunda buldum; dip kısımda barmen kadehleri yıkıyordu. Etrafıma bakındıktan sonra ondan tuvaletlerin bodrum katta bulunduğunu öğrendim ve merdivenlere doğru yöneldim. Aşağıda, elektrikle aydınlatılmış loş bir koridorda kapılar, elbise askıları ve bir lavabo bulunuyordu.

32.

Tuvalette dikdörtgen biçimindeki aynanın önünde ayakta durmuş, arkamdan sarı bir lambanın aydınlattığı yüzüme bakıyordum. Gözlerimin bir bölümü karanlıktaydı. Böylece ışığın ikiye böldüğü yüzüme bakıyordum, gözlerimi ayırmadan bakıyordum ve kendi kendime basit bir soru soruyordum. Ben burada ne yapıyordum?

33.

Terasa döndüğümde, doktorumun masasının yanında sessizce ayakta dikilip uzağa tenis kortlarına bakakaldım. Doktorumla karısı oturmamı istiyor, öğle yemeğini kendileriyle birlikte yememi öneriyorlardı. Reddettim. Israr ettiklerini görünce kendilerine otelime uğramam ve karımdan gelen mektup olup olmadığına bakmam gerektiğini söyledim. Bu sözlerim onları büyük bir şaşkınlığa boğdu (ne oteli, ne karısı?). Ama kendilerine hiçbir açıklama yapmaya zorunlu olmadığım için çabucak oradan sıvıştım (geçirdiğimiz güzel akşam için bir kez daha teşekkür etmeyi unutmadım tabii).

34.

Vaporettoda ayakta gittim. Korkuluğa dirseğimi dayamış, banklara oturmuş insanlara bakıyordum; birbirlerini süzüyor, karşılıklı

olarak birbirlerini dikizliyorlardı. Gözlerimiz karşılaştığında gördüğüm tek şey bir düşmanlığın yayıldığıydı, bana yönelik de değil.

35.

Otelin büyük salonuna girdiğimde, çevreyi tanırmış gibi bir duyguya kapıldım. Ahşap işleri cilalanmıştı, koltukların kadifesi düş düzgündü. Adımlarım halının üzerinde pıtır pıtır ses çıkarıyordu. Resepsiyon görevlisi hâlâ tezgâhının gerisindeydi, bakalit çerçeveli gözlüğü burnunun üzerinde uygun bir biçimde duruyordu. Tezgâha yaklaşıp bana mektup olup olmadığını sordum. Hayır. Tuhaf ses tonu sinir bozucuydu; hâlâ Venedik'te olduğumu görünce otel değiştirdiğimi sanıp bana kızmış gibiydi.

36.

Çevre sokaklarda ayak sürüdüm biraz. Kimsecikler yoktu. Mağazalar kapalıydı, vitrinler madeni kepenklerle örtülmüştü. Açık bir bar buldum, domatesli ve ton balıklı bir sandviç yedim.

37.

Hastanedeki odama döndüğümde benimkinin yanındaki yatakta birinin yattığını görünce feleğimi şaşırdım. Derhal dışarı çıkıp resepsiyona bilgi almaya gittim. Nöbetçi hemşire pek Fransızca bilmiyordu. Yine de ona odamda bir hastanın olduğunu açıkladım. Sonra uysal bir ses tonuyla o hastayı başka bir yere naklet melerinin ya da beni başka bir odaya almalarının mümkün olup olmadığını sordum. Eğer benim başka bir odaya geçmem söz konusu olursa taşınma işini seve seve kendimin yapabileceğini, böylece bu işin hiçbir külfet çıkarmadan kendiliğinden hallolacağını söyledim. Hemşire kayıt defterini açtı, sayfalarını çevirdi; biraz bek-

lememi söyledi ve az sonra servis şefi hemşireyi alıp döndü. Onunla pek yıldızımız barışmazdı. Ani reddi karşısında da -rahatsız edilişine sinirlenmiş gibi bir hali ardı- ısrar etmemeyi tercih ettim.

38.

Paris'e dönmeye karar verdim.

39.

Havaalanında -Marco Polo- bir Sovyet vatandaşıyla tanıştım. Daire şeklinde bir bekleme salonunda yanıma oturmuş, öne doğru sarkmış, Roma üzerinden Leningrad'a gidecek bir uçağı bekliyordu. Elli yaşlarında, iri yapılı bir adamdı, gür sarı bıyıkları yukarı çıktıkça daralır bir biçimde kırpılmıştı. Hidrolik mühendisiydi, yurtdışında çok dolaşıyordu. Benim kadar fazla dil bildiği için, ama ne yazık ki değişik diller (Rusça, Rumence) ne dediğini pek anlayamıyordum -bunları bana İtalyanca olarak anlatıyordu-; Venedik'e ne için geldiğini de anlayamadım tabii. Ne var ki ikimizin de bu havaalanında kaybedecek bol bol vaktimiz olduğundan salonun uzak bir köşesinde uzunca bir süre yan yana amaçsızca dolaştıktan sonra bira içmek için büfenin önünde buluştuk. Önümüzde bira kadehlerimiz, ayak üstü söyleşiyorduk, ara sıra susup kuşkuyla evrak çantasının ağırlığını yokluyordu; sonra da çağdaş tarihten, siyasetten söz ediyorduk. Yirminci yüzyıl İtalyan tarihinin ufkunda kısa bir tur attıktan sonra (Gramsci, Mussolini), birer kadeh bira daha söyledik. Sonra ülkesinin tarihine dönerek baskı nedeniyle son derece duyarlılık isteyen bu konuya geçtik, Kruşçev, Brejnev dedik. Stalin'in adını andık. Düşünceli bir tavırla bir yudum bira içti ve kaderci bir havayla, galiba konuyu değiştirmek için bana camlı kapının gerisinden iniş pistini gösterdi. Anons edilmiştik. İlgili salonlara gitmeden önce hararetle el sıkıştık.

40.

Uçakta, pencerelerden olabildiğince uzakta koridorun ortasına yerleşmiştim ve havalandığımızdan bu yana gürültüleri dinliyor, kokulara göz kulak oluyordum. Biri kabinde yer değiştirdikçe, sigara içip içmediğinden emin oluyordum. Bana cesaret vermek için özel bir telaş göstermeyen hosteslere bakıyordum. Hayır, sanki trende gidiyormuş gibi gidip gelirken yüzleri hep gülümsüyordu. Uçak inişe geçer geçmez sinüzitim yeni baştan beni kıvrandırmaya başladı. Acıdan alnımı buruşturuyordum ve iniş süresince, koltuğuma yığılıp yanı başımda oturan ve tedirgin bir şekilde yüzüme gülümseyen yaşlı bir İtalyan hanımın elini sıkıyordum var gücümle.

41.

Havaalanında -Orly-, pasaport kontrolüne doğru ilerleyen insan selinin peşinden gittim. Pasaportumu uzattığım sınır polisi genç kadın, onu gözden geçirdikten sonra bana bir soru sordu. Fransa'daki adresim neydi? Nereye gidecektim? Söylediklerini dinlemediğim için (bakışlarım belinde asılı tabancasındaydı), bağlayıcı olmayan kaçamak bir yanıt verdim. Hemen başını kaldırdı, kuşkuyla yüzüme baktı. "Benimle dalga mı geçiyorsunuz," dedi. "Yo, hiç de bile," dedim. Soğuk bir tavırla pasaportumu iade etti. "Hadi bakalım yolunuza," dedi, "hem unutmayın ki burada yabancı bir ülkedesiniz."

42.

Havaalanının koridorlarında oyalandım, bir bekleme salonunda oturdum, ne yapacağımı bilemiyordum.

43.

Bir genel telefon kabininden Edmondsson'a telefon ettim. Cevap verdi. Sesi soğuktu, son derece ilgisizdi. Yavan yavan konuşuyor, hafta sonunda ne yaptığını anlatıyordu. Yanına dönüp dönemeyeceğimi sordum. Evet, istiyorsam dönebilirmişim. Telefonu kapatmadan önce anahtarı paspasın altına bırakacağını, çünkü dışarı çıkmak zorunda olduğunu söyledi.

44.

Yokluğumda gelen posta hayli birikmişti. Çalışma masamın üzerindeki mektup yığınının arasında T.'nin bir mektubunu tanıdım, koridorda banyoya doğru yürürken açtım bu mektubu. Bana birçok kez telefon ettiğini, ama cevap veren olmadığını söylüyor, döner dönmez kendisini aramamı istiyordu. Gömleğimi çıkardım ve banyoya girdim.

45.

Ertesi gün, evden ayrılmadım.

46.

Öğleden sonralarımı banyoda geçirmeye başladığımda davranışımda gösterişin bir payı yoktu. Hayır, zaman zaman çıkıp mutfaktan bira alıyordum ya da odamda şöyle bir tur atıyor ve pencereden bakıyordum. Fakat kendimi en iyi hissettiğim yer banyoydu. İlk zamanlarda bir koltuğa oturup kitap okuyordum, sonra -çünkü sırt üstü yatarak okuma hevesine kapıldığımdan- küvetin içerisine uzanıp okumaya başladım.

47.

Edmondsson, işten sonra yanıma geliyor, bana günü nasıl geçirdiğini anlatıyor, çalıştığı galeride resimleri sergilenen ressamlardan söz ediyordu. Yarası kabuk bağlamaya başlamıştı. Alnını morartan kan oturması ona başka bir çekicilik katıyor gibiydi, ama bunu ona çıtlatmaya yüzüm tutmuyordu.

48.

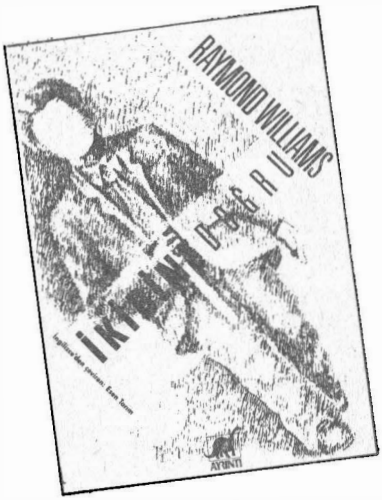
Bütün bir öğle sonunu küvetin içerisine uzanmış olarak geçiriyordum ve orada gözlerimi yumup anlatılmaya hiç gerek duyulmayan şaşırtıcı bir yerindelik duygusuyla derin derin düşünüyordum. Bazen Edmondsson aniden banyoya giriyordu ve şaşırıp küvetin içerisinde sıçrıyordum (buna bayılıyordu). Böylece bir gün aniden baskın yapıp doğrulmama zamanı bırakmadan üzerime abanıp bana iki mektup uzattı. Biri Avusturya Büyükelçiliği'nden geliyordu.

49.

Avusturya Büyükelçiliği'ndeki resepsiyona katılmaya mecbur muydum ve oraya gitmekle elime ne geçecekti, katılmalıyım, diye kendi kendime sormaya başlıyordum. Küvetin kenarına oturmuş, Edmondsson'a yirmi yedi yaşında, neredeyse yirmi dokuzuna basacak bir insanın dünyadan el etek çekerek küvetinde yaşamasının belki de pek sağlıklı bir şey olmadığını anlatıyordum. "Riski göze almalıyım," diyordum, başım önüme eğik, küvetin emayesini okşayarak, "soyut yaşamımın huzurunu tehlikeye atma riskini göze almak zorundayım, buna şu nedenle mecburum:" Cümlemi bitirmedim.

50.

Ertesi gün, banyodan çıkıyordum.

Williams bu kapsamlı ve kışkırtıcı eserinde hayatın iş, boş zaman, kültür, teknoloji, özel hayat, savaş ve barış gibi çeşitli alanlarına alternatif yaklaşımlar getirerek yeni ve dinamik bir sosyalist yol öneriyor. Önsöz yazarı Murat Belge'nin deyişiyle "**Bizi kendimize 'değerli' bir hayat kurma mücadelesine çağırıyor.**"

Raymond Williams kitabında ikili bir işlev sürdürüyor: Bir yandan kapitalist toplumların iktisadi, siyasi, kültürel niteliklerini ve açmazlarını çeşitli boyutları ile çözümlerken diğer yandan da sol politikalar açısından, hem düzen içinde hem de düzen ötesinde uygulanabilir biçim ve öneriler sunuyor.

Işaya Üşür/CUMHURİYET

İKİBİN'E DOĞRU

Raymond Williams

GÜLÜNESİ AŞKLAR

Milan Kundera

9.basım

Tüm yapıtları arasında en çok keyif ve zevkle yazmış olduğunu söylediği Gülünesi Aşklar'da Kundera, yine o eşsiz kara mizahı ve ironisiyle kişilerin kimlik sorunlarını, oyun gibi başlayıp birden ciddiye dönüşen cinsel yanılsamalarını, gerçekte trajik bir tutsaklıktan başka bir şey olmayan erotik güç tutkularını işliyor.

TÜRK YAYIN TARİHİNİN EN ÇOK OKUNAN ÇEVİRİ/ÖYKÜ KİTABI

Havemann, kapitalizme olduğu kadar reel-sosyalizme de sert eleştiriler yönelten Doğu Almanya'lı muhalif sosyalist bir yazar.
Bu kitabında, siyasi düşüncesinin ve hayat tecrübesinin bilançosuna bakarak **"eko-sosyalist"** bir yaklaşımla kendi ütopyasını öneriyor. Kapitalist sistemin yapısal krizinin dünyayı yaşanamaz bir yer haline getirme tehlikesi, Havemann'a göre ancak **"sosyalist bir ütopya"**nın kurulmaya başlamasıyla önlenebilecektir. Ütopyasında devlete, polis ve askere, şehir ve otobanlara... yer vermeyip; aşkı **"bedensel güdülerin tatmini olarak değil, sanatın bir biçimi"** olarak yorumlanmasıyla bildik ütopyalardan epeyce farklı bir tablo çiziyor.
Bilimsellikle hayalciliğin birbirinden apayrı şeyler olmadığına inananlar, doğayı yok etmeyen bir ekonomik ve toplumsal sistem tasarlamaya çalışanlar ve düşünmekten yorulmamış olanlar için **"Yarın"** vazgeçilmez bir kitap olma özelliği taşıyor.

YARIN
Sanayi Toplumu Yol Ayrımında/Eleştiri ve Gerçek Ütopya
Robert Havemann

HAYIR/ Aforizmalar
J.Stanislaw Lec

Sokrates'ten bu yana felsefenin temel taşlarından olagelmiş aforizma geleneğini ayrı tutmak gerekiyor. 20. yüzyılın ilk ve belki de en güçlü aforizmacısı Lec'den bir derleme Türkçe'de. Lec 1909'da Polonya'da dünyaya gelmiş ilginç bir adam. Politika, şiir, felsefe, diplomatlık gibi alanlarda "at koşturmuş" yaşamı boyunca.
NOKTA

Sosyalist, pasifist, göçmen ve Yahudi... Yani gerçek bir muhaliften hayatın değişik halleri üzerine sıkı/kısa gözlemler...

☐ Başkentte köpekler bile daha merkezi havlar...
☐ **Samanlık atlara başka, sevdalılara başka kokar.**
☐ Ah siz, uykusuz gecelerin düşleri.
☐ **Araba temsilcileri araba, sigorta temsilcileri sigorta satar. Ya halk temsilcileri?**
☐ Sokağa düşmeyen sokak kadınları da vardır.

Büyük bir anlatım ustalığı ve esprisiyle kaleme alınmış bu yapıtında Terry Eagleton edebiyat kavramının kapsamlı bir incelemesine girişiyor. Romantizmdeki köklerinden günümüzdeki çeşitli kuramlarına kadar modern edebiyat olgusunu açık ve anlaşılır bir dille irdeliyor. Yeni eleştiri, fenomoloji, yorumsama, yapısalcılık gibi kimi çağdaş düşünce akımlarının edebiyat yapıtlarını değerlendirme konusundaki yaklaşımlarını tartışıyor.

Eagleton'ın tüm yapıt boyunca göstermeye çalıştığı temel öge ise, modern edebiyat kuramı tarihinin çağımızın politik ve ideolojik tarihinin bir parçası olması. Edebiyat kuramının politik inanç ve ideolojik değerlere ayrılmaz bir biçimde bağlı olduğunu ve 'saf' bir edebiyat kuramı savının akademik bir mit olmaktan öteye gidemeyeceğini savunması

"Elinizdeki kitabında artık Terry Eagleton Marksist eleştiri sorunsalıyla boğuşmuyor. Yüzyılın başından beri etkili olmuş çeşitli edebiyat kuram ve yöntemlerinin Marksist açıdan bir değerlendirmesini yapıyor yalnızca. Ele aldığı kuram ve yöntemleri aktarışındaki berraklıkla bunları değerlendirirken sergilediği dümdüz ve dinamik irdeleyiciliğini, son bölüme kadar eksilmeyen bir enerji düşmeyen bir tempoyla sürdürüyor. "Siyasal Eleştiri" adını verdiği sonuç bölümünde ise eleştirinin ölümünü ilan ediyor. Kitabının gerek içeriğini gerekse başlığını oluşturan "Edebiyat kuramı"nı bir yok-konu olarak niteliyor."

Önsöz/Jale Parla

EDEBİYAT KURAMI
Terry Eagleton

BALKON
Jean Genet

Jean Genet gerçek bir marjinal!

Islahevinde büyüdü; Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde hırsızlık, kaçakçılık olaylarına karışarak tam bir serseri hayatı sürdü. Sık sık hapse girdi. 1948'de hırsızlıktan 10. kez yargılandı ve ömür boyu hapis cezasına çarptırıldı.

Yapıtlarında kendi özyaşamından yola çıkarak hırsızları, katilleri, fahişeleri, eşcinselleri bütün ahlaki sınırlamalardan uzak bir üslupla işledi.

En çarpıcı oyunlarından biri olan **Balkon**'da ise toplumu bir genelev olarak tasarladı; insanların düşlerini yaşadıkları bir genelev... Müşteriler ise cinsellik ve iktidarla ilgili fantezilerini tatmine çalışan başpiskopos, yargıç, general... vb. kişiler oldu.

Bütün yapıtlarında yerleşik ahlak kurallarına aykırı bir anlayışın savunuculuğunu yapan Genet, **Balkon**'da, fantezi ve düşlerin gerçek hayattaki benzerlerinden daha sahte olmadığını anlattı.

Susan Sontag'ın **"çağdaş edebiyatın en önemli ve parlak isimlerinden biri"** diye nitelediği J.G Ballard, bu kitabında 2. Dünya Savaşı'nı çocuk gözüyle anlatıyor. Savaş sırasında tam bir kaosun yaşandığı Şangay sokaklarında kaybolan ailesini arayan Jim'in öyküsü aynı zamanda masumluğun öyküsüdür... Savaşa, toplama kampına ve atom bombasına karşı masumluğun (= yıkılışının) öyküsü...

Romanı filme alan ünlü yönetmen Steven Spielberg bu masumluğu şöyle tanımlıyor: **"Nagasaki üzerinde o beyaz ışığın çaktığı anda; çocuğun ölen masumiyeti ile dünyamızın ölen masumiyeti arasında bir paralellik kurmak istedim..."**

"2. Dünya Savaşı'nın başlangıcında Şangay'da bir çocuk olmanın nasıl bir şey olduğunun yakıcı bir anlatımı..."

Anthony Burgess

GÜNEŞ İMPARATORLUĞU

J.G. Ballard

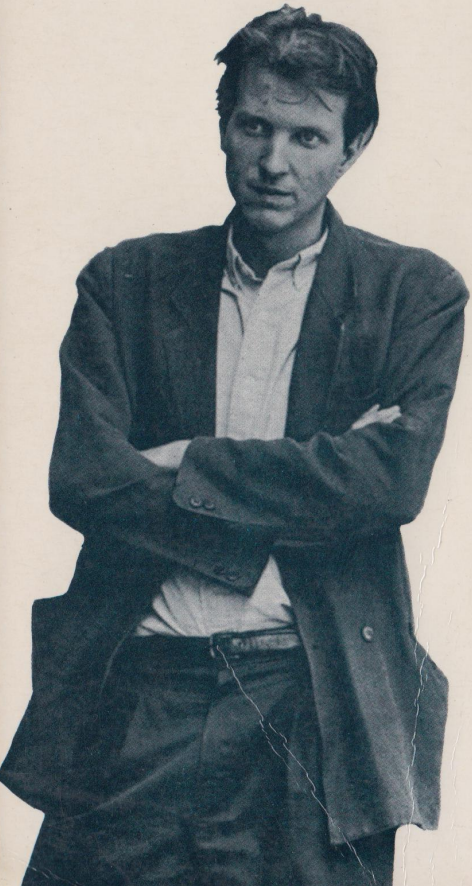
ÇALI HOROZU

Michel Tournier

"Yazarın görevi mitleri ölümden kurtarmaktır" diyen Michel Tournier Fransa'nın en yaratıcı yazarlarından biri. İlk bakışta birbirinden uzak görünen nesneler ve olgular arasında bağlar kurarak; masal ögelerini bir başka dünyanın ögeleri olarak değilde güncel dünyadaki yerlerine oturtarak işleyen Tournier bu özelliği ile haklı bir ün kazanmış durumda. **Çalı Horozu**, hikâye ile masal arasındaki ayrımı belirlediği ve insanla benzerleri ya da insanla nesneler arasında aykırı ilişkiler yarattığı en çarpıcı öykü kitaplarından biri.

Bu kitabında cennet, Noel Baba, Robinson Crusoe gibi tarihsel mitlerin yanısıra, gençlik, otoyol, kızlık gibi gündelik mitleri entelektüel bir yaratıcılıkla işliyor.

"Fakat kendimi en iyi hissettiğim yer banyoydu. İlk zamanlar bir koltuğa oturup kitap okuyordum, sonra —çünkü sırtüstü yatarak okuma hevesine kapıldım— küvetin içerisine uzanıp okumaya başladım."

Banyo'nun kimi eleştirmenlerce "bir tür modern Oblomov" diye nitelendirilen kahramanı zamanını bir banyo küvetine uzanıp hareketsiz ve kafa dinleyerek geçirmek isteyen biridir. Suç işleyen çocukların sığınmak için kömürlük araması gibi Banyo'nun kahramanı da, dış dünyadan kaçarak kendini iyi hissettiği tek yer olan banyosunda yaşamak istemektedir...

Jean-Philippe Toussaint çarpıcı konusunun yanısıra "kıpır kıpır bir hareketsizlikle, kımıldamayan bir hareketliliği" ustaca işlemesiyle son yılların dikkat çeken yazarlarından biridir.

Jean-Philippe Toussaint

Banyo

AYRINTI
ROMAN

KDV Dahil